

Helsinki info

Numero 5 • 30.10.2005

Julkinen tiedote

Vauhdikasta menoa
Suomen suurimmassa
nuorisotilassa.

Lue sivut 10–11.

Onko Helsinki turvallinen?

Lue sivulta 14.

Helsingfors åren
efter krigens i boken
Svenska talande sämre folk.

Sidan 20.

Valtaa ja vastuuta

Helsingin kaupunginjohtaja **Jussi Pajunen** korostaa kaupungin pitkän tähtäimen strategisen suunnittelun kehittämistä. Strategista ohjausta tulee vahvistaa ja suunnittelujännettä pidentää. Pajunen esitteli linjauksiaan tuleville vuosille ensi vuoden talousarvioehdotuksen julkistamisen yhteydessä.

Jäntevöittämistä kaipaa etenkin vuosittain budjetin yhteydessä laadittavan kolmivuotisen taloussuunnitelman valmistelu. Pajunen peräänkuuluttaa valtuuston strategisen suunnittelun ja taloussuunnittelun parempaa kytkeytymistä toisiinsa. Samalla kaupunginjohtaja muistuttaa, että vallan kasvassa kasvaa myös vastuu. "Kun ohjataan, pitää tehdä arvovalintoja."

Tärkeimpinä lähivuosien painopistealueina Pajunen korostaa kaupungin veropohjan vahvistamista ja asuntorakentamisen lisäämistä. Keskeisten toimintapolitiikkojen läpivieminen koskee muun muassa elinkeinopolitiikkaa ja palvelutuotantoa. Elinkeinopolitiikan vahvistamisen ja keskittämisen kautta luodaan kilpailukykyä, työpaikkoja ja vaurautta. Myös energialaitoskysymys on ratkaistava, Pajunen painottaa. Helsingin Energian oma kehitys voi vaarantua laitoksen toimiessa jatkuvasti kaupungin lypsylehmänä.

Palvelutuotannon yksikkökustannuksia pyritään edelleen alentamaan. Helsinki tavoittelee tässä yhden viiden seuraavaksi suurimman kaupungin asukaskoh- taisen kustannustason keskiarvoa. Matalampien organisaatioiden uskotaan aikanaan lisäävän tuotta- vuutta eikä palveluiden alasajo ole näköpiirissä, vaika niukkuus jatkuu. Pajunen näkee tärkeänä myös kaupunkilaisten arkiturvallisuuden lisäämisen.

Kaupunginjohtaja nostaa linjauksissaan esiin myös osaamisen, etenkin johtamis- ja kilpailuosaamisen vahvistamisen, sekä verkostomaisen seutuyhteistyön tiivistämisen. Pääkaupunkiseudun ja koko Helsingin seudun yhteistyötä tulee syventää ja seudun ja valtion kumppanuutta lujittaa.

Rita Ekelund ■

Tässä lehdessä

Valtaa ja vastuuta.....	2
Kauneuden ammattilaisia.....	3
Kun Helsinki sai äänen	4
Jännitystä elämään.....	5
Kanssakulkijoille on kysyntää	6
Hammashuollon päivystyksessä muutoksia	7
Vain sitä itseään	8
Lahjoja kaupungille	9
Säpinää kolmessa kerroksessa	10–11
Elinikäinen neuvola	12
Mistä nuorelle apua	13
Turvallisempi kaupunki syntyy yhteistuumin	14
Taidepuisto taaperoille	15
Stadissa tapahtuu.....	16–17
Kartanoelämää ja elokuvia	18
Keramik och gympa på barnens Arbis.....	19
Staden som inte längre är	20
Practicum tog plats i Majstad.....	21
Kaksi kotimaata on suuri rikkaus	22
Lukijakilpailu	23
Ihanasti rempallaan.....	24

Talouden tasapainottaminen jatkuu

Kaupungin toimintamenot laskivat viime vuonna jo toista vuotta peräkkäin. Virastojen ja laitosten säästötoimet ja organisaatiojärjestelyt ovat tuottaneet tulosta.

"Kaupungin talouden pitäminen tasapainossa myös seuraavien vuosien aikana edellyttää tiukkaa budjettikuria ja investointien karsimista", kaupunginjohtaja **Jussi Pajunen** korosti esitellessään Helsingin ensi vuoden talousarvioehdotusta. "Helsingin Energian viime vuosien poikkeuksellisen hyvät tulokset ovat helpottaneet talouttamme, mutta näiden hyvien tulosten varaan emme voi jatkossa tukeutua."

Kunnallisveroprosenttia ei esitetä nostettavaksi nykyisestä 17,5 prosentista. Kunnallisverotuloja on arvioitu kertyvän ensi vuonna 1,7 miljardia euroa. Kaikkiaan verotuloja odotetaan kertyvän noin 2 miljardia euroa, joka on vain 36 miljoonaa enemmän kuin kuluvan vuoden ennusteessa.

Kuluvan vuoden yhteisöverotuloennusteessa verotulojen arvioidaan vähenevän noin 17 miljoonaa euroa talousarviosta. Vähennys johtuu siitä, että Helsingin suhteellinen osuus kuntien yhteisövero-osuudesta on jatkuvasti laskenut. Vuosina 1994–1998 osuus oli 28,8 prosenttia, mutta kuluvana vuonna 18,7 prosenttia.

"Kokonaisuutena sekä kunnallis- että yhteisöverotulojen vuosina 2004 ja 2005 tapahtunut aleneva kehitys on huoletuttavaa", Pajunen totesi. Selvitystä tehdään Helsingin talousarvioehdotuksen heikentymisen syistä. Lisäksi yhteisöverotulojen aleneva kehitys asettaa kaupungin harjoittamalle elinkeinopolitiikalle erityisen haasteen.

Taloussuunnitelmavuosien 2006–2008 suurimmat raken- nushankkeet ovat liikelaitosten investoinneissa. Mittavin hanke on Vuosaaren sataman rakentaminen. Muita taloussuunnitelmavuoden hankkeita ovat muun muassa Kalasataman metroasema ja raitiolinja 9. Kontulaan on suunnitteilla uusi vanhustenkeskus.

Kaupungin vakituista henkilöstöä ei aiota irtisanoa. Sen sijaan on varauduttava siihen, että vuoteen 2011 mennessä noin neljännes henkilöstöstä jää eläkkeelle. Tietotekniikan kehittymisen tosin arvioidaan vähentävän ihmistyövoiman tarvetta. Vakinaisen henkilöstön aseman turvaaminen edellyttää, että henkilöstöä voidaan tarvittaessa siirtää tehtävästä ja yksiköstä toiseen.

Talousarviota käsiteltiin kaupunginhallituksessa 17. lokakuuta. Kaupunginvaltuustossa sen käsittelyä voi seurata 2. marraskuuta klo 13 ja 16. marraskuuta klo 15. Valtuuston yleisö- lehterin sisäänkäynti on osoitteessa Sofiankatu 3.

• Lisätietoja: www.hel.fi

Kaupunginjohtaja Jussi Pajunen julkisti ensimmäisen talousarvioehdotuksensa syyskuun lopulla. Talousarvio- päällikkö Lauri A. Manniselle (vas.) budjetti oli 24:s ja samalla viimeinen. Manninen jäi eläkkeelle lokakuun alussa.

Kuva Pertti Nisosen

Helsingin kaupunki tiedottaa

Numero 5 • 30.10.2005 29. vuosikerta

Julkaisija Helsingin kaupunki
osoite PL 1, 00099 Helsingin kaupunki
puhelin 1691 (vaihdte)
faksi 169 3750

Päätoimittaja Rita Ekelund
Toimitussihteeri Leena Seitola
Toimittaja Tiina Kotka
Ruotsinkieliset sivut ... Nina Weckström
Ulkoasu Pekka Niemi, Rhinoceros Oy
Kannen kuva Jukka Uotila
Kirjapaino Keski-Uusimaa Oy, Tuusula
Painosmäärä 296 940 kpl
ISSN 0782-0453

Jakeluasiat Suomen Posti Oy
puhelin 020 451 5382,
020 451 5658
faksi 020 451 5221

Lehti ilmestyy myös internetversiona osoitteessa www.hel.fi/helsinki-info

Seuraava Helsinki-info ilmestyy 4.12.

Kannen kuva: Nuorten toimintakeskuksessa Kontulassa tanssitaan breakdancea. Kuvassa etualalla taideohjaaja Kaj Bärlund ja Monika Pietrzyk, taustalla näkyy taideohjaaja Petri Kanerva. Kuva Jukka Uotila

Kauneuden ammattilaisia

Kauneudenhoitoala kiinnostaa yhä useampia. Trendikkääseen ammattiin opiskelee Helsingin palvelualueen ammattioppilaitoksen Pasilan toimitiloissa lähes 600 nuorta. Opiskelu kestää peruskoulupohjalta 3 vuotta ja ylioppilasryhmät valmistuvat vuotta nopeammin.

Hyvinvointipalveluihin kouluttavan oppilaitoksen ala-aulassa liikkuu reippaaseen tahtiin opiskelijoita, jotka tulevat aamupuuroilta ravintola Kauneuspilkusta. Osa heistä on pukeutunut valkoiseen kaksiosaiseen työasuun, joka kertoo kosmetologin opinnoista. Parturi-kampaajiksi opiskelevien työpaidassa lukee Hair is my business.

Keväällä valmistuva **Jenna Kainulainen** on opintojensa loppusuoralla. Ensi maaliskuussa hän on suorittanut hiusalan perustutkinnon 120 opintoviikkoa. Jenna valmistuu nopeutetussa aikataulussa, sillä kesätyöpaikan ansiosta hänelle kertyi normaalia enemmän työssä oppimista.

Jennalla on melkoinen vauhti päällä muutenkin. Hän kuuluu oppilaitoksen vapaaehtoiseen kilpailukerhoon ja voitti viime keväänä Suomen mestaruuden Katajanokalla järjestetyissä Hair Open -kisoissa. Marraskuussa häntä odottaa matka 3-päiväisiin kansainvälisiin kilpailuihin Riiassa. Heti Latviasta paluunsa jälkeisenä päivänä hän osallistuu vielä Joensuussa järjestettyihin Taitaja-seminfaaleihin.

"Kilpailukerhon tarkoitus on tuoda varmuutta työhön. Siinä oppii tekemään työtä toisten nähden ja aikataulussa. Kerhon ansiosta karisee usein alkuaikojen ujouskin", kertoo hiusalan koulutusvastaava **Christina Pelli** ja jatkaa: "Kilpailut tarjoavat myös hyvän mahdollisuuden verkostoitumiseen, joka puolestaan voi luoda työmahdollisuuksia. Kilpailuissa kiinni-

tetään huomiota luovuuteen, teknisyyteen ja muodikkuuteen."

"Alle 25-vuotiaat tekevät kilpailukampanukset harjoituspäälle, eli nukelle", paljastaa Jenna Kainulainen. Kilpailuaikataulu on nopea. Arkikampanuksen tulee syntyä 20 minuutissa ja juhkakampanuksellekin on varattu aikaa vain puoli tuntia. Kilpailuissa ei kuitenkaan riitä pelkästään hiusten käsittelytaidot, vaan kokonaisuudella on suuri merkitys. Siihen kuuluvat korut, meikkaus ja vaatetuskin. Niinpä Jennakin valmistaa hiuskoruja, ja käyttää aikaansa myös kangaskaupoissa etsien kokonaisuuteen sopivia asustemateriaaleja.

Ensimmäisen vuoden opiskelijat värjäävät hiuksia **Seija Larisen** valvonnassa. Hiuksia rai-doittamassa on myös **Anssi Vaara**. Hän aloitti kaksoistutkintoon tähtäävät opintonsa syksyllä. Kaksoistutkintoa opiskelevat suorittavat lukion oppimäärän ammattiopintojen ohella. Anssin alan valinta vahvistui yläasteen puolivälissä. Parturi-kampaajan koulutukselta Anssi odottaa saavansa tuntumaa käsillä tekemiseen, sillä tässä ammatissa häntä kiinnostavat nimenomaan käden taidot ja ammatin sosiaalisuus.

Hemmotteluhetkiä

Kolmannen vuoden opiskelija **Sini Virtanen** valmistuu kosmetologiksi keväällä. Hän on juuri aloittamassa vapaavalintaisena aineena stylistin opintojaksoa Roihuvuoressa. Sini haluaa oppia mahdollisimman kokonaisvaltaista kauneudenhoitoa. Valmistuttuaan hän on päättänyt opiskella vielä parturi-kampaajaksi. Vapaa-ajanakin täyttää suurelta osalta opiskelu, sillä hän käy myös iltalukiota. Sinin opinnytetyönä oli järjestää suuri muotinäytös. Tulikaste on juuri onnellisesti ohitse ja Sini monta kokemusta rikkaampi. Tulevaisuuden tavoitteekseen Sini Virtanen on asettanut oman hoitolan.

Sinin opettaja, lehtori **Susanna Korpinen-Back** kertoo, että Sini aikoo ennen valmistumistaan suorittaa lisäksi kansainvälisen Cides-

Keväällä parturi-kampaajaksi valmistuva Jenna Kainulainen näyttää mallia vasta opiskelunsa aloittaneelle Anssi Vaaralle.

co-tutkinnon, joka tarkoittaa kahdeksan tunnin työskentelyä ulkopuolisen delegaatin edessä. Tutkinnossa on läsnä myös oma opettaja, joka tarpeen vaatiessa toimii tulkina.

Ensimmäistä opintojaksoaan Pasilassa juuri päättävä **Nina Keskitalo** on jo päässyt teoriaopintojen lisäksi tekemään kasvohoitoja. Ninan seuraava jakso keskittyy käsien ja jalkojen hoitoon. Hänkin tähtää melkoisella varmuudella kansainväliseen Cidesco-tutkintoon.

Toisen vuoden opiskelija **Laura Kivikoski** puolestaan on juuri päättämässä teoriajaksoa, jossa on keskitytty matematiikan opintoihin. Seuraavien kahdeksan viikon aikana hän opiskelee vartalonhoitoa. Teoriaopintoihin kuuluu muun muassa kieliiä, fysiikkaa ja kemiaa, liikuntaa, terveystietoa ja taide- ja kulttuurikasvatusta. Valinnaisaineina on esimerkiksi valokuvausta ja tietotekniikkaa.

Suosittuja ammatteja

Kauneudenhoitoala on monen ammattiopintoihin suuntautuvan nuoren valintojen kärkiliistoilla. Oppilaitokseen onkin lähes kolminkertainen hakijamäärä aloituspaikkoihin verrattuna.

"Kauneudenhoitoalan opiskelijat työllistyvät nykyisin hyvin. Suuri osa opiskelijoista löytää työpaikan ollessaan koulutukseen kuuluvalla työssä oppimisjaksoilla. Osa opiskelijoista suuntaa jatko-opintoihin", kertoo apulaisrehtori **Merja Niukkanen**. Yleensä opiskelijat menevät töihin toisen palvelukseen ainakin muutamaksi vuodeksi. Sen jälkeen suunnitelmien saattaa kuulua oman yrityksen tai toiminnan perustaminen.

Hyvinvointipalvelujen käyttö on lisääntynyt ja saanut uusia muotoja. On trendikästä hoitaa itseään, ja alalle onkin syntynyt uusia hoitotaitoksia, jotka tarjoavat entistä monipuolisempia hemmotteluhetkiä asiakkailleen. Niinpä opetuksessakin on koko ajan osattava huomioida ajan vaatimukset.

"Alan opetus suunnitelmat ovat valtakunnalliset, mutta me voimme huomioida uudet tuulet valinnaisaineiden kautta", kuvailee Merja Niukkanen.

Koulutuksessa panostetaan asiakkaiden kokonaisvaltaiseen hoitoon, hyviin käytöstapoihin ja asiakkaan huomiointiin ensi kohtauksesta lähtien. Alalle ominaista on terveiden elintapojen arvostus ja ammattitaitojen lisäksi myös esimerkiksi ravintotieto.

Kauneudenhoitoalan ammattioppilaitoksessa on myös kansainvälistä toimintaa. Esimerkiksi parturi-kampaajiksi opiskelevat voivat hakeutua oppilasvaihtoon Viroon, Englantiin, Espanjaan ja Hollantiin.

Pasilan oppilaitoksessa on lisäksi koulutusta maahanmuuttajille ja mahdollisuus opiskella iltaisinkin.

Leena Seitola ■

● Lisätietoja www.helpa.edu.hel.fi -nettisivuilta.

Nina Keskitalo tekee kasvohoitoa ja Laura Kivikoski keskittyy asiakkaan käsiin. Keskeillä lehtori Susanna Korpinen-Back varmistaa, että kaikki sujuu mallikkaasti.

Kuvat Kimmo Brandt

”Tarjoan hitaita hetkiä”

Käsityönopetuksen tavoitteet ovat muuttuneet pikkuhiljaa 1990-luvulta lähtien. Tarkkuuden ja hienomotoristen taitojen rinnalla opetellaan ideointia, suunnittelua ja työprosessin arviointia. Opettaja on iloinen, kun lapsesta löytyy pieni keksijä.

”Olennaista on oman päänsä käyttäminen. Tekeminen alkaa keskusteluista, ideoista, jotka siirretään paperille. Työtä arvioidaan eri vaiheissa ja suunnitelmia tarkennetaan sen mukaan. Jokainen lapsi tekee omannäköisensä

työn, jota verrataan suunnitelmaan, ei vierustoverin työhön. Näin lapset oppivat hahmottamaan kokonaisuuksia ja toteuttamaan pitkäkestoisia prosesseja alusta loppuun”, sanoo Ruoholahden ala-asteen käsityönopettaja **Eliina Kaverma-Soukko**.

Työt suunnitellaan oppilaan ja ryhmän edellytysten mukaan. Tämä työtapa vaatii opettajalta paneutumista oppilaisiin yksi kerrallaan. Lisäksi ryhmässä opetellaan auttamaan toinen toistaan. Yksin ei tarvitse suunnistaa.

”Lapset oppivat toisiltaan. Yhdessä tekemisen toimintakulttuuri vahvistuu. On upeaa nähdä lapsen nauttivan tekemisestä ja olevan ylpeä valmiista työstään. Ihminen voi hyvin, kun saa tehdä itse ja näkee kätensä työn tulokset.”

Kaverma-Soukko opettaa mielellään tyttöjä ja poikia omissa ryhmissään, varsinkin isoja oppilaita. Pojat vapautuvat ja keskittyvät paremmin, kun mukana ei ole tyttöjä, joille pitäisi ”näyttää”.

”En hevin luopuisi työstäni”, toteaa 16 vuotta ammatissa toiminut Kaverma-Soukko, joka ajautui käsityönopettajaksi onnellisten sattumien kautta. Ensisijainen haave luokanopettajan tutkinnosta toteutui muutamia vuosia käsityönopettajaksi valmistumisen jälkeen.

”On helppo motivoitua työhön, kun tiedän, että kaikesta, mitä opetan, on hyötyä lapselle myöhemmin. Työläältä tuntuva ryijypisto esimerkiksi on väline, jonka avulla opitaan paljon muutakin kuin pikkutarkkaa motoriikkaa. Olen lisäksi huomannut, että vaikeudet oppilaiden kanssa syntyvät yleensä samoissa kohdissa. Kun on ollut samassa tilanteessa ennenkin, on helpompaa uskoa, että tästä päästään yli.”

Kokemus on opettanut antamaan lapsille enemmän vapauksia. Kaverma-Soukosta tuntuu myös, että lapset ovat muuttuneet.

”Aikaisemmin lapset olivat tarkempia ja teknisesti valmiimpia, nykyisin he ovat rennompia ja pölyttelevät rohkeammin omia ajatuksiaan. Monesti tosin vieläkin yllätyn, miten hienoa jälkeä lopulta syntyy, ja olen iloinen, etten tyrmännyt nupuillaan olevaa ideaa alkuunsa.”

Paisi rennommiksi, lapset ovat muuttuneet lyhytjänteisemmiksi. Keskenäisyyden kestäminen ja pettymysten sietokyky ovat asioita, joiden eteen pitää tehdä entistä enemmän töitä. Lapset työlläntyvät helpommin eivätkä jaksaisi nähdä vaivaa asioiden eteen.

”Käsityössä joutuu kohtaamaan hitauden. Mikään ei valmistu nopeasti. Nykyisessä nopeassa kulttuurissa on hyvä, että tarjolla on myös hitaita hetkiä – vaikkapa työläitä ryijypistoja.”

Tiina Sandberg ■

Kuva Pertti Nissosen

”En hevin luopuisi työstäni”, käsityönopettaja Eliina Kaverma-Soukko toteaa. Mukana kuvassa Acer (vas.), Roy, Juho-Pekka, Topias, Aamos ja Radi.

Kun Helsinki sai Äänen

Vanhoin eurooppalaisten kaupunkien toireilla matkailijaa usein viihdyttävät sävelmiä soittavat kellopelit liikkuvine hahmoineen. Julkisten rakennusten iltasoitto rajaa työn ja levon vuorottelua. Kirkot ovat kutsuneet ihmisiä kelloillaan vuositasoita, mutta kellojen käyttö ihmisyhteisöjen viestinnässä on paljon kristinuskoakin vanhempi perinne.

Tuomiokirkon lauantailet ehtookellot ovat helsinkiläisille tuttuja. Mutta mikä olisi Helsingin ääni, pääkaupungin iltasoitto, ja missä sen voisi kuulla? Kirkkopäivien suunnitteluryhmässä kolmen vuotta sitten kustannuspäällikkö **Pertti Poutanen** sai idean. Historiallinen Senaatintori, Helsingin sydän, olisi oikea paikka ääniteokselle, joka olisi perinteisen kellopelin tai iltasoiton nykyaikainen versio. Syntyi Senaatintorin Ääni.

Helsinki-päivästä lähtien joka päivä kello 17.49 on kajahtanut 5 minuutin ja 18 sekunnin pituinen ääniteos, joka kiertää Senaatintorilla antaen persoonallisen äänen toria rajaaville arvorakennuksille yliopistosta Tuomiokirkkoon ja kaupungintalokortteliin. Parhaiten Senaatintorin Ääni kuuluu Aleksanterin patsaalla, johon kaiuttimet on eri tahoilta suunnattu.

Neliosaisen ääniteoksen säveltäjinä olivat Tuomiokirkon urkuri **Harri Viitanen** ja diplomi-insinööri **Jyrki Alakuijala**. Teoksen kaikki äänet on syntetisoitu tietokoneella. Säveltäjät ovat yhdistäneet kirkonkellojen taajuuksia eri maista, lasilinnun helähdyksiä, flyygelin ja urkujen sointia komponoimiinsa täysin uusiin ja osittain vanhoihin tuttuihin sävelaiheisiin.

Ääni leikittelee rakennuksissa kellopelimäisesti, vaikeivät Tuomiokirkon katon apostolipatsaat liikkeelle lähdekään.

Yliopiston päärakennuksen suunnalta kuuluu ensin *Gaudeamus*-muunnelmaa, johon liittyy Tuomiokirkon kellotornin pienen kellon ja Nuutajärven lasitehtaan ääniä. Yliopisto soi nuoruutta ja tulevaisuutta, tieteen ja taiteen tekemisen intohimoa.

Seuraavana kumiseva *Itsenäisyyden signaali* kantaa väkeviä merkityksiä ja muistumia Suomen historiasta. Siihen on lainattu muun muassa Coventryn tuomiokirkon kellojen ääntä Britanniasta.

Kaupungin ääni, *Askelia torilla*, on jatsahtava ja eloisa. Se ei kuvasta hallintorakennusten byrokraattista maailmaa, vaan torilla rientävien ihmisten askeleita ja myös Helsingin askelia pikkukylästä suurkaupungiksi.

Lopulta virteen 622 pohjautuva, osin uruilla sävelletty *Katedraalisinfonia* kokoaa aikaisempien osien teemoja. Kellot muistuttavat ajan rajallisuudesta. Iltasoitto kehottaa erottamaan työn ja vapaa-ajan, arjen ja pyhän.

Näin Helsinki on saanut oman äänen, joka lauantaitsin niveltyy Tuomiokirkon ehtookelloihin, papinkelloihin ja yhteensoittokelloihin vaikuttavaksi, puolen tunnin mittaiseksi kokonaisuudeksi. Vanhan perinteen rinnalle on luotu uusi.

Senaatintorin Äänen toteuttajatahoina olivat Helsingin seurakuntayhtymä, Helsingin Yliopisto ja kaupungin matkailu- ja kongressitoimisto. ■ RE

Piirros Arto Nyyssönen

Tanja Eloranta (vasemmalla) on tarinankerojana *Kauhua kakaroille* -tapahtumassa. Hän esittää sadun *”Liia ja aivastuksen arvoitus”*. **Keanne van de Kreeke (oikealla)** on kuvittanut ja lavastanut sadun.

Monikulttuurista taidetta

Vuoden alussa käynnistyi 3-vuotinen Monita-hanke, joka tuottaa kulttuurielämyksiä sekä aikuisille että lapsille.

Monita (monikulttuuriset taiteentoumimat) liittyy taiteita ja kädentaitoja, tarjoaa koulutusta ja yhteistyömahdollisuuksia Suomessa asuville eri kulttuureista tuleville taiteilijoille sekä rakentaa verkostoja kantasuomalaisille ja etnisten vähemmistöjen naistaiteilijoille. Hanketta hallinnoi monikulttuurinen taideyhdistys *Kassandra ry*.

Monita on kansainvälinen hanke, jolla on yhteistyökumppaneita Englannissa, Hollannissa, Italiassa ja Ranskassa. Rahoitus tulee Euroopan sosiaalirahastosta. Hankkeen kotimaisiin kumppaneihin kuuluvat *Marttaliitto*, *Itä-Helsingin kulttuurikeskus Stoa*, tuotantoyhtiö *Silva Mysterium* sekä *Teatterikorkeakoulun tanssi- ja teatteripedagogiikan laitos*.

Monitassa on mukana kuvataiteilijoita, tanssijoita, näyttelijöitä ja muita taiteilijoita monesta maasta.

Tänä syksynä on taiteilijaryhmien esityksiä ollut Itäkeskuksen *Stoassa*. Seuraava koitos on 5.11. järjestettävä lasten tapahtuma *Kauhua kakaroille*. Ensi keväänä on vuorossa sunnuntai-illan dokumenttisarja *TV-1:ssä*. Kolme tunnin pituista ohjelmaa sisältävät dokumenttien ohella **Ritva Siikalan** vetämät keskusteluosuudet.

Rakastetun lastenkirjan uusi näytelmä-dramatisointi

Michael Enden *Momo* on koko perheen värikäs ja vauhdikas fantasiaseikkailu pienen tytön taistelusta Aikavarkaita vastaan. Samalla se on filosofista pohdintaa ihmiskunnan perimmäisistä kysymyksistä: mitä on aika ja mihin se menee? Pitääkö sitä vastaan taistella vai onko sen vain annettava kulu? Esitys pyrkii kyseenalaistamaan yhä kiireisemmäksi käyvän yhteiskunnan ja puhumaan turvallisen lapsuuden puolesta.

Momo on dramatisointi Michael Enden samannimisestä romaanista (suom. Marikki Makkonen). Vuonna 1973 ilmestynyt teos on fantasiakirjallisuuden klassikko ja sitä pidetään *Tarina vailla loppua* -teoksen ohella Enden toisena pääteoksena. Uunituoreesta dramatisoinnista vastaa **Kaarlo Kankaanpää**. Esityksen ohjaa Esittävän taiteen opiskelija **Paula Harju**.

Esitykset: ke 2.11. klo 19, la 5.11. klo 14, ke 9.11. klo 19, la 12.11. klo 14, ke 16.11. klo 19 ja su 20.11. klo 14 (Lasten oikeuksien päivä).

Koululaisesitykset: pe 4.11. klo 14, ma 7.11. klo 14, pe 11.11. klo 14, pe 18.11. klo 14.

Esitys kestää noin 1 h 15 min. Liput 5/3,5€, varaukset sähköpostitse kaarlo.kankaanpaa@edu.stadia.fi tai puh. 050-376 4899. **Esityspaikka on Stadian Teatterisali, Hämeentie 161.**

Esitys kuuluu Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian esittävän taiteen koulutusohjelman opiskelijoiden syyskauden uusiin toteutuksiin.

Jännitystä elämään

Marraskuun ensimmäisenä lauantaina on Itäkeskuksen *Stoassa* luvassa hurjia elämyksiä 0–15-vuotiaille. Seikkailu alkaa talon aulaan rakennettujen tunnelien kautta ja leviää lähes koko *Stoan*. *Kauhua kakaroille* -tapahtuman ohjelmasta vastaa joukko Suomessa asuvia moneen kulttuuriin kuuluvia taiteilijoita. Heidän vetämissään ohjelmanumeroissa kohdataan kaikenkarvaisia kummituksia ja mörköjä sekä tehdään jännittäviä juttuja yhdessä. Perheen pienimmille on luvassa kaksi työpajaa, joista toisessa huovutetaan hämähäkkejä ja toisessa saa leipoa ties minkälaisia kauhukakkuja.

”Talon oppaina ja työpajojen vetäjinä on lähes 40 taiteilijaa ja vapaa-ehtoista. Maskeeraus- ja koulutusohjelmat ovat serbialaisen taiteilijan käsialaa ja talon visuaalista ilmettä suunnittelee joukko Sinisen Verstaan nuoria”, listaa tapahtumaa kokoava **Tanja Eloranta** Teatterikorkeakoulun tanssi- ja teatteripedagogiikan laitokselta.

Lauantain kauhuhetket on suunniteltu siten, että lapset pääsevät osallistumaan ja kokeilemaan useita taidemuotoja. Esimerkiksi piirustus- ja kirjallisuus-työpajassa italialainen taiteilija opastaa mukavien hirtteiden piirtämisessä ja toisessa työpajassa yli 5-vuotiaat saavat osallistua varjoteatterin tekemiseen. Hurjien äänien tuottamista saa kokeilla musiikkipajassa, jossa voi yhdistää rummun pauketta muiden instrumenttien sointiin tai vaikkapa omaan ääneen. Jotta jännitys ei kävisi liialliseksi, talosta löytyy myös lohtuhuone, jossa suomalainen ja unkarilainen taiteilija tarjoavat mahdollisuuden rauhalliseen yhdessäoloon.

”Myös *Stoan* nuorisotalo *Valtissa* tapahtuu. Tila on varattu yli 7-vuotiaiden kauhukokemuksille, ja siellä kokeillaan fosforihahmo-

jen tekemistä. Toisessa työpajassa opetellaan fosforihahmoilla pelottelua. Pimeässä huoneessa katsotaan mitä erilaisilla liikkeillä voi saada aikaan”, kuvailee Tanja Eloranta päivän ohjelmaa.

Kauhua kakaroille -tapahtumassa Tanssi ja teatteripedagogiikan laitokselta pian valmistuva Tanja esittää **Milla Vanan** kirjoittaman ja Suomessa asuvan hollantilaisen **Keanne van de Kreeken** kuvittaman ja lavastaman sadun *”Liia ja aivastuksen salaisuus”*.

”Satua suositellaan 3–7-vuotiaille, mutta tarinan visuaalisen toteutuksen vuoksi sitä voivat oikeastaan seurata myös ihan pienetkin lapset vanhempineen”, kertovat Tanja ja Keanne. ■ LS

● *Kauhua kakaroille* -tapahtuma järjestetään Itäkeskuksen *Stoassa* 5.11. kello 12–16. Tapahtumaan on vapaa pääsy.

Kanssakulkijoille on kysyntää

Mitä jos ystäväsi olisivat kuolleet, sukulaisesi asuisivat kaukana etkä pääsisi kotoa mihinkään omin avuin? Tilanne on monille arkea. He ilahtuvat valtavasti saadessaan vapaaehtoisvälityksestä apua tai ystävän.

Helsingissä on satoja vapaaehtoistyötä tekeviä, mutta lisää tarvittaisiin nopeasti. Pelkästään Helsingin kaupungin ylläpitämässä vapaaehtoistyön keskuksissa on satojen apua tai ystävää toivovien jono.

”Meidän listallamme odottaa ystävää yli sata ihmistä. Alueellamme on tällä hetkellä 160 vapaaehtoista, joista suurin osa on pirtteitä eläkeläisiä. Osa heistä vie vanhuksia silloin tällöin lääkäriin tai asioimaan pankkiin ja kauppaan. Osa käy viikoittain tapaamassa ystäväksi ottamaansa lähimmäistä. Kukin vapaaehtoinen määrittelee itse, kuinka usein ja millä tavoin toimii”, kertoo vapaaehtoistyön koordinaattori Eeva Linna Itäkeskuksen vapaaehtoistyön keskuksessa.

Linnan mukaan monikaan ei tule ajatelleeksi, kuinka tärkeää voi olla jo yhden ihmisen kerran vuodessa tarjoama maksuton asiointiapu.

”Ajattele, miten mukavaa olisi päästä vaatekauppaan sen sijaan, että joutuisit tilaamaan vaatteet näkemättä valikoimaa ja voimatta koella vaihtoehtoja. Lähikaupassakin olisi kiva käydä välillä katsomassa, millaisia uutuustuotteita on tullut markkinoille. Liikuntaesteinen voi joutua jännittämään, saako jostain saattoavun lääkäriässä käymistä varten vai pääseekö lääkäriin ollenkaan”, Linna listaa monen asukkaan arkipäivän tilanteita. Helsingin kaupungin sosiaaliviraston ylläpitämä keskus tekee tiivistä yhteistyötä järjestöjen, yhdistysten ja seurakunnan kanssa. Keskus keskittyy ikäihmisiin, mutta auttaa tarvittaessa muitakin.

”Vapaaehtoiseksi pääsee kuka vain auttamishaluinen ja luotettava ihminen. Meiltä saa tarvittaessa ohjausta ja apua. Järjestämme vapaaehtoisille muutaman illan mittaisia maksut-

tomia perehdyttämiskursseja, mutta ne eivät ole pakollisia. Terve järki riittää.”

Linna kartoittaa parhaillaan kollegansa Emmi Pihlajaniemen kanssa sitä, voisiko vapaaehtoistoimintaa lisätä Helsingissä ja minne sitä voisi tulla. He myös järjestävät koulutusta ja virkistystä vapaaehtoistyöntekijöille. Palkkaa vapaaehtoistyöntekijöille ei makseta.

Tarjottimen kantaja

Kampin vapaaehtoisvälityksestä saavat apua Helsingin eteläosissa asuvat ikäihmiset. Kampin palvelukeskuksessa sijaitsevassa välityspisteessä toimii myös Suomen Punaisen Ristin suomenkielinen ja ruotsinkielinen vapaaehtoisvälitys.

”Meillä on kolmisensataa vapaaehtoista. Useat heistä vetävät Kampin palvelukeskuksessa kursseja, jotka liittyvät esimerkiksi liikuntaan, kieliin ja musiikkiin. Osa saattaa avustaa ruokasalissa liikuntaesteisiä kantamalla tarjottimia ja auttamalla liikkumisessa. Suurin osa vapaaehtoisistamme on yksin asuvia eläkeläisnaisia, joten vapaaehtoistyö tarjoaa heille itselleenkin tekemisen meininkiä mukavassa porukassa. Useilla naisilla on hoivavietti ja he nauttivat siitä, että saavat auttaa muita”, toteaa toiminnanohjaaja Helena Järvi Kampin palvelukeskuksessa ja lisää:

”Toivoisin kovasti, että ihmiset kiinnittäisivät enemmän huomiota lähellään asuvien vanhusten tilanteeseen. Itsestä pieneltä tuntuva apu voi olla hyvin suuri auttavalle. Moni ei pääse omin voimin ulos asunnostaan eikä siten pääse ystäväystymäänkään uusien ihmisten kanssa. Usein viikoittainen muutaman tunnin mittainen tapaaminen antaa iloa paljon pidemmäksi ajaksi, sillä vapaaehtoisen tulo lämmittelee mieltä jo useita päiviä etukäteen ja toisaalta pitkään tapaamisen jälkeinkin. Vapaaehtois ei tarvitse olla puhumassa suuna päänä, vaan sekin riittää, että istuu hiljaa toisen vieressä kuuntelemaan.”

Kampin tapaan työskentelee palvelukeskus Kinaporissakin paljon vapaaehtoisia. He auttavat kahvilassa ja ruokalassa liikuntaestei-

Kuva Jukka Uotila

”Voi kun ihmiset hoksaisivat, että viedessään vanhuksen lääkäriin tai asioille vaikka vain kerran vuodessa he tekevät ison palveluksen”, toteavat vapaaehtoistyön koordinaattorit Emmi Pihlajaniemi (vas.), Eeva Linna ja vapaaehtoistyöntekijä Saija Ohtonen.

siä. He myös käyvät lausumassa muiden iloksi runoja, esittävät näytelmiä ja soittavat musiikkia. Vapaaehtoisten järjestämällä retkillä on matkailtu niin lähialueille kuin maan rajojen ulkopuolellekin. Jouluksi vapaaehtoiset kokoavat joululahjapusseja vähävaraisille ikäihmisille. Vapaaehtoiset järjestävät myös myyjäisiä, arpajaisia, kirpputoreja ja hoitavat palvelukeskuksen naulakkoa.

Palvelukeskus Kinaporin tiloissa on hiljattain aloittanut Helsingin Eläkeläisjärjestöjen hallinnoima Valoa vanhuuteen -projekti, joka kehittää ikäihmisten vapaaehtoistoimintaa Helsingissä.

”Tarkoituksena on luoda vapaaehtoisten koulutusjärjestelmä sekä välitysjärjestelmä, joka keskittyisi rinnallakulkijoiden välittämiseen. Rinnallakulkija on ikäihminen, joka vierailee

kodeissa ja laitoksissa yksinäisten vanhusten luona. Raha-automaattiyhdistys rahoittaa projektia ainakin vuoden 2007 loppuun, mutta toiminnasta on tarkoitus luoda pysyvää”, kertoo projektisihteeri Jaana Ahola.

Puhelinystäviäkin tarjolla

”Kuunteleva korva, arjen jakaja, mielen piristäjä – sellaisilla sanoilla vapaaehtoisiamme luonnehditaan”, kertoo vapaaehtoistyön koordinaattori Tarja Levo Malmin toimintakeskuksesta.

Malmilla työskentelee noin 50 vapaaehtoista, joista puolet käy silloin tällöin auttamassa vanhuksia ja puolet on ottanut ystävän itselleen. Suurin osa vapaaehtoisista on Malmilla-kin eläkeläisiä. Vapaaehtoiset myös pyörittävät toimintaa itsenäisesti.

Maailmasta parempi paikka viikoittain

”Älä lähde pidemmälle ilman hevosta”, huikkaa Eero Honkanen ja kiidättää rollaattorin Irja Lappalaiselle, joka kävelee seinään tukeutuen eteisessä.

Kaksikon viikoittaisten tapaamisten aikana Irjan luona viljellään huumoria ja parannetaan maailmaa. Tavaksi on tullut myös ulkoilu aina kun Irjan kunto sen sallii.

”En saisi kulkea yksin ulkona rollaattorillani, koska minulla on sydämen vajaatoimintaa ja voimani ovat vähentyneet. Minulla on lisäksi reuman takia sananmukaisesti peukalo keskellä kämmentä. Rollaattori on karannut kärsistä pari kertaa. On mukavaa, että Eero pääsee ulkoilu- ja juttukaveriksi, sillä kodinhoitajilla ei ole sellaiseen nykyään oikein aikaa. Vapaaehtoiset ovat tärkeitä, sillä tässä maassa liian moni vanhus kärsii yksinäisyydestä ja avuttomuudesta”, Irja toteaa.

Eero on tehnyt vapaaehtoistyötä pari vuotta – siitä saakka kun hän sai toimintakykynsä takaisin leikkauksen aiheuttaman halvauksen jälkeen.

”Minulla on nyt työkyvyttömyyseläkkeellä hyvin aikaa vapaaehtoistyöhön, varsinkin kun vaimoni käy vielä töissä. Auttelen mielelläni muita, koska saan siitä hyvän mielen, ja tekehän se itsetunnollekin hyvää, kun kelpaa vielä avuksi. Minun täytyy pitää kunnostani huolta. Samalla kun ulkoilen itse, miksen kulki toisen kanssa, koska on paljon mukavampi taapertaa yhdessä jutellen. Kun on käynyt pitkän sairaala- ja kuntoutusjakson läpi, tietää miten yksinäistä sairastaminen voi olla”, toteaa Terhokodissa ja Helykodissakin viikoittain vierailut Eero.

Irjallakin on kokemusta siitä, että monet vapaaehtoiset tuntevat omakohtaisesti sairauksia.

”Aika usealla minua aikanaan auttaneella vapaaehtoisella on takana jokin ankara sairaus, kuten syöpä. Liekö sitten seurausta siitä, että he ovat kiitollisia paranemisestaan, vai mistä, mutta he ovat olleet yleensä hurrin positiivisia. En olisi selvinnyt esimerkiksi lukuisista poliklinikakäynneistäni miten-

kään ilman heitä”, Irja toteaa. Hänen tyttärensä perheineen asuu Espanjassa ja monet ystävät ovat jo iäkkäitä.

Eero kertoo ystäväystymensä vuosien varrella useiden autettaviansa kanssa. ”Tässä työssä pääsee hyvin lähelle toista, joten ystäväystyminen on luonnollista”, Eero toteaa ja Irja lisää:

”Itsekin olen suorastaan ystäväystynyt yhden saattajani kanssa ja olemme yhä korttivaihdossa.”

Eero saanut ystäviä myös vapaaehtoisista, sillä he tapaavat säännöllisesti.

”Meillä on yhteisiä tapaamisia useasti vuodessa ja juhlia aina keväisin ja ennen joulua. Pari viikkoa sitten kävimme porukalla teatterissa. Meillä taitaa olla idässä Helsingin pirttein vapaaehtoisporukka, josta otetaan mallia koko kaupunkiin.” ■ TK

”Meidän tapaamisistamme jää hyvä mieli molemmille”, toteavat Irja Lappalainen ja Eero Honkanen.

Kuva Jukka Uotila

”Haastattelen kaikki vapaaehtoisiksi pyrkivät. Kartoitan kuinka usein ja millaista apua henkilö on valmis antamaan. Jos vapaaehtoinen haluaa mukaan ystävätoimintaan, kyselen millaisista asioista hän on kiinnostunut, jotta osamme tarjota sopivinta ystävää hänelle. Moni haluaa rajata alueen, jolla niin kutsuttuja saattokeikkoja tekee sekä niiden määrän. Meillä on vuosittain vapaaehtoisille tarkoitettu kurssi, mutta sen käyminen ei ole pakollista”, Levo kertoo.

Vaikka suurin osa avun tai ystävän pyytäjistä on ikäihmisiä, on joukossa myös keski-ikäisiä.

”Kaikista vaikeinta on ollut saada ystäviä mielenterveysongelmallisille ja heitä onkin jonossamme useita. Tilannetta helpottaa vähän se, että meillä on kaksi niin kutsuttua puhelintähtää, jotka käyvät täällä soittamassa kerran viikossa yksinäisille vanhuksille ja mielenterveysongelmallisille. Monelle tällainen säännöllinen puhelinkontaktikin on erittäin tärkeä ja odo-

tettu asia, vaikka puhelu kestäisi vain 10–30 minuuttia”, Tarja Levo toteaa.

Tiina Kotka ■

● Vapaaehtoistyön keskus Itäkeskuksessa, Tallinna-aukio 6 A, avoinna ma–to klo 9–16, pe klo 9–14, puh. 31060241.

● Vapaaehtoisvälitys Koillis-Helsingissä, Malmin toimintakeskus, Kirkonkyläntie 2, puh. 31058237 ma–pe klo 10–12.

● Vapaaehtoisvälitys Etelä- ja Länsi-Helsingissä, Kampin palvelukeskus, Salomonkatu 21B, ma, ke ja pe klo 12–15, puh. 694 3995 (muina aikoina numeroon voi jättää nauhalle soittopyynnön).

● Palvelukeskus Kinaporissa tehtävästä vapaaehtoistoiminnasta voi kysyä numerosta 31052917. Ikäihmisten kotiin suuntautuva ystäväpalvelusta voi kysyä projektisihteeri Jaana Aholalta, puhelimitse numerosta 31052913 tai sähköpostitse osoitteesta jaana.ahola@hel.fi ja kirjeitse osoitteesta Palvelukeskus Kinapori, Kinaporinkatu 9A, 00500 Helsinki.

● Lisätietoja vapaaehtoistoiminnasta nettiosoitteesta www.hel2.fi/vapaaehtoistyol/.

Hammashuollon päivystyksessä muutoksia

Helsingin kaupungin ruuhkaisia hammashuollon palveluja kehitetään. Syyskuun alusta aikuisten päivystys siirtyi Ruskeasuolle ja viikonloppupäivystys Kallioon. Kaupungin päivystyspisteissä pystytään nyt keskittymään entistä tehokkaammin kiireellistä hoitoa tarvitseviin asiakkaisiin.

Aikuisten hammashuollon päivystys keskittyy arkipäivisin klo 8–15 Ruskeasuon hammashoitolaan osoitteessa Mannerheimintie 172. Lasten ja nuorten arkipäivystys toimii edelleen heidän omissa lähihoitoloissaan. Myös liikuntaesteisiä helsinkiläisiä palvelee heille tarkoitukseenmukaisissa hoitoloissa.

Ruskeasuon päivystyksessä toimii kahdeksan hammaslääkäri – hammashoitajatyöparia hoitaen pelkästään ensiaputapauksia. Tämä vapauttaa muissa hoitoloissa resursseja vastaanottopotilaiden hoitoon. Ruskeasuolta asiakkaita ohjataan tarvittaessa jatkokäynneille yksityisille ostopalveluhammaslääkäreille.

Helsingin kaupungin terveyskeskuksen hammashuollon arkipäivystykseen saa yhteyden puhelimitse. Päivystyksen ajanvarausnumerot ovat:

● eteläisen ja läntisen alueen asukkaat, puh. 31051400

- keski- ja pohjoisen alueen asukkaat, puh. 31053500
- koillisen alueen asukkaat, puh. 31053438
- itäisen ja kaakkoisen alueen asukkaat, puh. 31061450.

Lauantaisin ja sunnuntaisin sekä arkipäivisin järjestettävä viikonloppupäivystys on Kallion terveysaseman hammashoitolassa osoitteessa Toinen linja 4 C. Kello 8.30–14.00 palvelemaan viikonloppupäivystykseen otetaan yhteyttä puhelimitse (puh. 31047450).

Kaupungin hammashuollon päivystyksessä hoidetaan vain kiireellisiä ja äkillisiä särkytapauksia, turvotuksia ja tapaturmia. Arkipäivisin terveyskeskuksen hammashuolto-osaston päivystysyksiköissä käy noin 200–250 asiakasta. Potilaat hoidetaan terveyskeskuksen omin voimin tai tarvittaessa ostopalveluna. Tänä vuonna Helsingin hammashuoltoon on saatu 18 uutta hammaslääkärin tointa. Työvoiman lisätarvetta on aiheuttanut muun muassa hoitotakuulainsäädäntö.

Tietoa päivystävistä yksityishammaslääkäreistä saa terveyspalvelujen neuvontanumerosta (puh. 10023). Kaupunki ei osallistu päivystävien yksityishammaslääkärien antaman hoidon korvaamiseen.

Taiteilijat eivät tallentaneet yksinomaan Helsingin edustavimpia maisemia vaan myös rähjäistä laitakaupunkia kuten Rudolf Åkerblomin (1849–1925) akvarellissa Katajanokalta vuonna 1872.

Helsingin kuvaajia

Kaupunginmuseon 12.2. asti esillä olevan Helsinki kehysissä -näyttelyn yhteydessä Hakasalmen huvilassa on ohjelmaa sunnuntaisin.

● Syyskauden ohjelmista on jäljellä vielä kaksi, joista ensimmäinen on **30.10. klo 14** järjestettävä vuoropuhelu: Helsinki – erilaisten ihmisten kohtaustapa. Keskustelijoina professori Pirkko Nuolijärvi ja taitei-

lija Tuula-Onta Malmivuo. Tilaisuuden järjestävät Helsingin kalevalaiset naiset ry.

● **20.11. klo 14** on vuorossa Sibelius-Akatemian oppilaskonsertti.

● Hakasalmen huvila, Mannerheimintie 13, puh. 169 3444. Avoinna su–to klo 11–16. Pääsymaksu 3/1,50 euroa, alle 18-vuotiaille ja torstaisin vapaa pääsy.

Marraskuu Gardeniassa

Gardeniassa järjestetään neljä yhden illan kestävää, ohjattua havukranssikurssia. Kurssit ovat peräkkäisinä iltoina alkaen tiistaina 1.11. klo 17.30–19.30. Kunkin kurssin ohjaajana toimii hortonomi Katja Uski. Kurssimaksu 15 € sisältää materiaalit. Ennakoilmoittautuminen Gardenian asiakaspalveluun, p. 3478400.

Keskiviikkona 9.11. klo 17.30–19.30 painetaan jouluaiheisia kuvia kattaustekstiileille. Kurssin vetäjänä toimii Kati-Riina

Helminen. Kurssimaksu 12 € + tekstiilimaksu. Ennakoilmoittautuminen Gardenian asiakaspalveluun, p. 3478400.

Lauantaina 19.11. klo 10–16 on vuorossa pajunpunonnan peruskurssi. Kurssilla tehdään pieniä pajunpunontatöitä. Kurssin vetäjänä toimii hortonomi Eija Keski-Korpela. Kurssille mahtuu 15 osallistujaa. Ennakoilmoittautuminen Gardenian asiakaspalveluun, p. 3478400. Kurssimaksu 35 €.

● Gardenia, Koetilantie 1, Viikki.

Piirros Arto Nyssönen

Kartonki kiertoon

Jätehuoltomääräyksiin on lisätty velvoite järjestää vuoden 2006 alusta keräyskartongin erilliskeräys vähintään 20 huoneiston asuinkiinteistöillä. YTV:n uudet jätehuoltomääräykset tulivat voimaan syyskuun alusta. Omat keräyskartonkiastiat on hankittava muihinkin kiinteistöihin, joissa kerättävää syntyy yli 50 kiloa viikossa. Keräyskartonkia ovat muun muassa maito- ja mehutölkit, keksipakkaukset, paperikassit, pahlilaatikot, munakennot, kartonkiset kertakäyttöastiat ja piirustuspaperi.

Lasinkeräyskokeilu

Kiinteistökohtaista lasinkeräystä kokeillaan ensi vuoden alusta Munkkiniemessä, Munkkivuoressa, Niemenmäessä ja Lauttasaaressa. Kiinteistöille tuodaan lasinkeräysastiat ja samalla aluekeräyspisteiden määrää vähennetään koealueilla. Tavoitteena on lisätä kerätyn lasin määrää ja puhtautta.

Sähköromu talteen

Kotitalouksien sähkö- ja elektroniikkaromua voi tuoda maksutta Sortti-asetille Ämmäsuolle, Kivikkoon tai Konalaan. Muun muassa pesukoneet ja hellat, näyttöruudut ja kylmälaitteet lajitellaan Sortti-asetilla omille lavoilleen jatkokäsittelyyn. Sähkö- ja elektroniikkaromu ei kuulu sekajätteen joukkoon, sillä osa romusta sisältää ongelmajätteisiin kuuluvia komponentteja.

Sortti-asetat

Sortti-asetille voi tuoda hyötyjätteitä, ongelmajätteitä ja sekajätteitä henkilöautolla, peräkärryllä, pakettiautolla tai muulla kevyellä kuljetusvälineellä. YTV:n Sortti-asetia on kolme, ja ne ovat avoinna maanantaista perjantaihin klo 7–21. Osoitteet ovat Ämmäsuontie 8 (Nupurintien varrella Espoossa), Kivikonlaita 5 (ajo Kehä 1:n kautta) ja Betonitie 3 (ajo Vihdintieltä Paperitien kautta).

• Lisätietoa voi kysyä YTV:n asiakaspalvelusta puh 156 1611. Ohjeita löytyy myös YTV:n internet-sivuilta: www.ytv.fi (Jätehuolto, lajittelu)

Vain sitä itseään

Viikkinmäen jätevedenpuhdistamo käsittelee sata miljoonaa kuutiota jätevettä vuodessa. Suurin osa puhdistuksesta käy lähes automaattisesti.

Puhdistusvaiheita on kolme, ja niistä mekaaninen puhdistus on työläin ja turhin. Siinä poistetaan vedestä kaikki kiinteät esineet, joita me helsinkiläiset pönttöömme sujauttelemme. Jos viemäriin päästettäisiin vain sitä itseään, ei mekaanista puhdistusta periaatteessa tarvittaisi ollenkaan.

Pönttöihin lipsauteltujen esineiden kirjo on hämmästyttävä. Sinne lennätellään surutta niin kasvopyyhkeet, talouspaperit, ruuantähteet, lelut kuin tulitikut ja vaihatkin. Kaikki pönttöön kuuluvat tavara joudutaan poimimaan päivittäin viemärivedestä, osa jopa käsityönä. Pois poimittavaa kertyy kaiken kaikkiaan tuhat tonnia vuodessa.

Pahoja tukoksia taloyhtiöiden kiemuraisissa viemäriputkistoissa aiheuttavat muun muassa pönttöön heitetyt rasvaiset ruuantähteet ja kisanhiekkä. Ajattelemattomuus ja vahinko ovat varmaan osasyynä siihen miksi pönttöön lentää milloin mitään.

Vaikka pönttö useimmiten nielaiseekin vaitta miltei kaiken sinne syydetyn roinan, niin jonain päivänä saattaa käydä toisin, kun taloyhtiön viemäriverkko saa tarpeekseen ja iskee takaisin. Putkiston mutkat ovat otollisia paikkoja tukkeumien muodostumiselle.

Kun viemäri tukkeutuu, vesi nousee nopeasti lattiakaivosta, pesualtaista ja pöntöstä. Siinä on katastrofin tuntua, sillä haju on uskomaton ja siivoaminen sotkuista puuhaa. Taloudelliset seurauksetkin voivat olla melkoiset. Pahimmassa tapauksessa iso osa huushollia menee uusiksi. Lattioiden kuivattaminen ja huonekalujen uusiminen ovat kalliita puuhaa.

Pönttökin tietää mitä varten on roskis

Vastikään raitiovaunujen ja bussien kylkimainoksissa komeili rivi ihmisiä pöntöllä. Mainokset olivat osa Helsingin Veden pönttö-kampanjaa. Kampanjalla pyrittiin herättelemään meitä, jotta miettisimme mitä pönttöön viskelemme. Kukapa haluaisi siivota lemuavaa huushollia

tai kustantaa tukkeutuneen viemäriin aikaansaamia vesivahinkoja.

Puhdistuksessa eroteltu kiinteä jäte joudutaan käsittelemään monella tavalla ennen kuin se kuormataan ja kuljetetaan kaatopaikalle. Vuosittain viemärivedestä puhdistettava tuhannen tonnin kiinteä jätemäärä tarkoittaa lähes 200 auton kuormaa kaatopaikalle. Pelkät kaatopaikkamaksut tekevät toistasatahatta euroa vuodessa, kuljetuskustannuksista puhumattakaan! Ja maksajina olemme luonnollisesti me Helsingin asukkaat.

Pönttö-kampanjaan kuuluu myös esite, joka kertoo saarnaamatta mitä kannattaa ottaa huomioon, jotta säästymme turhilta ikäviltä yllätyksiltä ja melkoisilta kuluilta, jotka nyt menevät jäteveden mekaaniseen puhdistamiseen. Esitettä on lähetetty vesilaskun mukana omakotitaloihin ja taloyhtiöiden isännöitsijöille.

Materiaaliin voi tutustua myös netissä. Esitteessä kerrotaan muun muassa siimahäntien herkkukattauksesta. Tiedot löytyvät Helsingin Veden nettisivuilta (www.helsinginvesi.fi) hakusallalla pönttö sekä osoitteesta www.pontto.fi.

Leena Seitola ■

Käsittele puutarhajäte oikein

Puutarhajätteen oikea käsittely säästää selvää rahaa, sillä kompostoimalla saadaan arvokasta humuslisää puutarhaan ja säästetään jätteiden kuljetus- ja käsittelymaksuissa. Yhteiset alueet, puistot ja metsät ovat asukkaiden virkistystä varten. Puutarhajätteen vieminen yleiselle metsäalueelle on rangaistavaa roskaamista, joka on kielletty jätelaissa. Luvatta viedyt jätekatat luonnossa rumentavat ulkoalueita ja houkuttelevat viereensä myös muuta roskaa. Siivoamisen maksaa veronmaksaja.

Humus on herkkua

Kun siivoat pihapiiriä, poimi pois vain luontoon kuulumatonta roskaa. Jätä lehdet ja muu

eloperäinen maastoon hajoamaan. Lehtikarke on arvokasta ravintoa hyönteisille, sienille ja bakteereille. Siitä hyötyvät myös siilit ja madot. Hajotustyön aikana maaperä möyhentyy ja maan mururakenne paranee. Lopputuloksena syntyy kivennäisravinteita kasveille. Lehtiä ja risuja kannattaa haravoida käytäviltä nurmikoille sekä pensaiden ja puiden juurille.

Paljon lehtiä?

Jos nurmikkoasi peittää erityisen paksu lehtikerros, silppua se ruohonleikkurilla paikalleen maatumään ja lannoittamaan nurmikkoa tai kerää lehdet puutarhajätekompostiin. Pätki tai haketa oksat ja risut. Hake ja oksanpät-

kät maatuvat myös pensaiden juurella. Hakkeen voi sekoittaa lehtikarikkeeseen ja käyttää kompostin seosaineena. Kompostoi puutarhajäte kasassa, aumassa, kehikossa tai eristämättömässä kompostorissa. Kehikossa tai kompostorissa jäte maatu nopeammin. Ravinteikas kompostimulta vähentää lannoittamisen tarvetta.

Jos kuljetat pois

Älä laita puutarhajätettä sekajäteastiaan. Kaatopaikalla se mätänee ja aiheuttaa metaani-kaasu-päästöjä. Jos kiinteistö kuuluu biojätekeräykseen, voit pakata puutarhajätteen maatuvaan säkkiin. Jätä säkki bioastian viereen. Kul-

jetus maksaa 1,80 € / alkava 100 litraa. Kirjoita säkin päälle: "puutarhajätettä" tai "biojätettä". Säkkien lukumäärä on hyvä ilmoittaa YTV:n asiakaspalveluun, puh. 156 1611.

Muovisäkkeihin pakatuista puutarhajätteistä peritään ylimääräisen sekajätteen maksu: 2,00 € / alkava 100 litraa. Peräkärryllinen tai pakettiautollinen puutarhajätettä Sortti-pienjäteasemalle vietynä maksaa 5 € / kuorma. YTV:n lava maksaa 152 € ma-pe tai viikonlopun yli. Jättemaksu puutarhajätteestä on 40 € / tonni. Lavoja voi tilata myös kuljetusalan yrittäjiltä.

• Lisätietoja: www.hkr.hel.fi, www.ytv.fi (Jätehuolto > Lajittelu > Kompostointi)

 CrossCountry

TALVI AVATAAN SKIEXPOSSA!

SAMALLA LIPULLA

 Lautailun suurtapahtuma

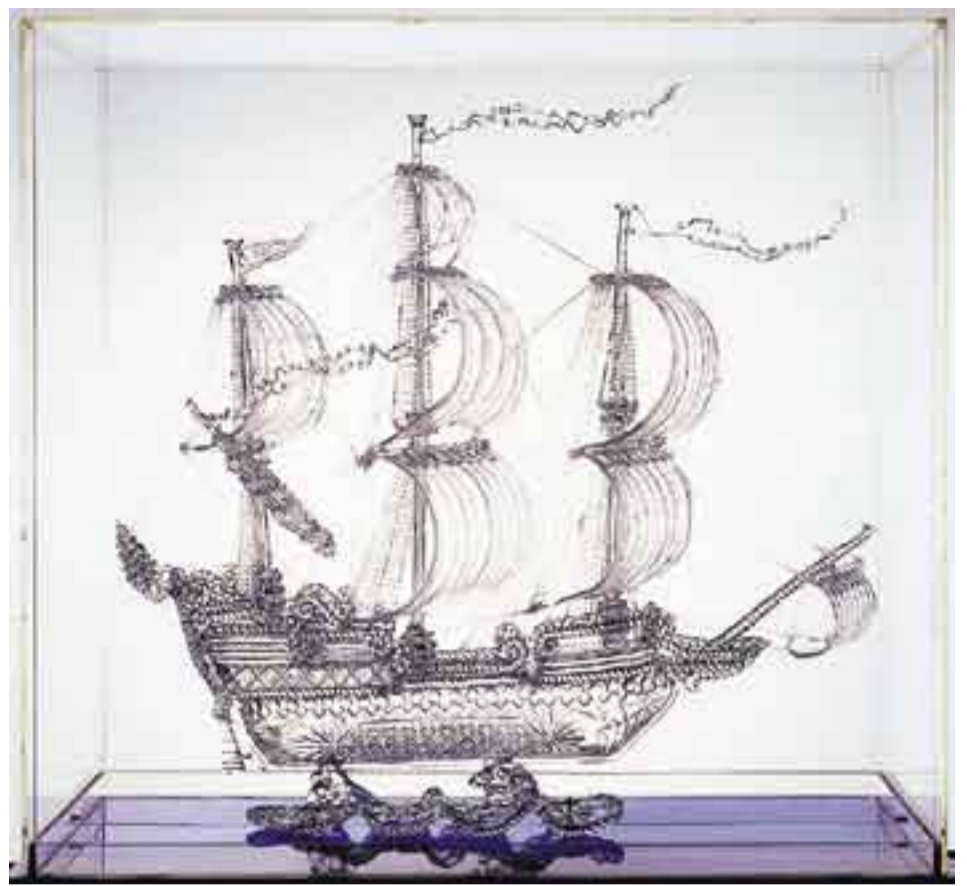

 Digitaalisen viihteen suurtapahtuma

4. - 6.11.2005 • HELSINGIN MESSUKESKUS • WWW.SKIEXPO.FI

Aukioloajat: pe 4.11. klo 14-19, la 5.11. klo 10-19, su 6.11. klo 10-17. Pääsyliput: 12 € / 8 €. Alle 12-vuotiaat vain aikuisen seurassa. Sunnuntaina perhelippu 25 €. Liput ovelta tai ennakoon Lippupalvelusta. Järjestäjä: Suomen Messut, puh. (09) 150 91.

Lasinen laivan pienoismalli on sijoitettu vitriiniin. Laiva on kahden Moskovan sähkötehtaan työntekijän valmistama. Lahjoittaja: Moskovan kaupunki, V. F. Promyslov, Moskovan kaupunkineuvoston puheenjohtaja, 1980.

Lahjoja kaupungille

Moskvalaisten sähkötyöläisten tekemä taidokas lasilaiva, pienoismalli Romulus ja Remus -patsaasta, intialainen Vishnu-jumalaa esittävä puuveistos, hopeinen viikinkivene Islannista sekä monta muuta kaupungin saamaa lahjaesineitä on koottu näyttelyksi Jugendsaliin.

Lahjoja annetaan läheisille jouluna ja merkkipäivinä. Lahjojen antamisella vahvistetaan keskinäisiä lämpimiä suhteita. Kaupungitkin saavat lahjoja virallisten vierailujen yhteydessä. Silloin lahjojen vaihto luo antajan ja vastaanottajan välille vastavuoroisuuden siteen.

Yleisö pääsee nyt ensi kertaa tutustumaan Helsingin kaupungin saamiin virallisiin lahjaesineisiin Jugendsalissa. Näyttelyn vanhimmat esineet ovat vuodelta 1950, jolloin juhlittiin kaupungin 400-vuotista olemassaoloa ja näyttelyn viimeisin lahja on saatu syyskuussa Malaysian kuninkaan vierailun yhteydessä. Lahjaesineet kuvastavat paitsi omaa aikaansa myös lahjan antajan kulttuuria ja arvomaailmaa. Näyttelyssä

on esillä muun muassa pienoisteoksia, pienoismalleja, tauluja, lasia, hopeaa, käsitöitä, kaupunkien viirejä ja avaimia. Kokonaan oma osastonsa koostuu esineistä, jotka ovat peräisin entisistä sosialistisista maista.

Muotoilun vuoteen kuuluva Lahjat-näyttely kertoo eräänlaisesta "virallisen muotoilun" alueesta. Esineiden tulkintakulttuuri muuttuu ajan myötä ja jotkin esineet näyttävät meidän ajassamme hiukan koomisilta, jopa kitschiltä. Niiden yli aika on kulkenut raskain askelin. Jotkut lahjat ovat jäljennöksiä alkuperäisistä historiallisista aarteista tai edustavat pitkää "hyvän muotoilun" traditiota kuten hopea-, posliini- ja lasiesineet. Tällaiset esineet ovat ehkä parhaiten vastustaneet ajallista ja symbolista kulumista.

● Lahjat-näyttely on esillä Jugendsalissa (Pohjoisesplandi 19) 20.11. saakka. Jugendsali on avoinna maanantaista perjantaihin kello 9-17 ja sunnuntaisin kello 11-17. Näyttelyyn on vapaa pääsy.

Kuvat: Museokuva / Ilari Järvinen

Rooman kaupungin tunnus Romulus ja Remus -pionisveistos on valmistettu metalliseoksesta. Jalusta on marmorista. Valmistaja R. de Dominics, Rooma. Lahjoittaja: Rooman kaupunki (Raimo Ilaskivelle), 14.8.1983.

PlayStation.

החדשים ביותר עם אפשרויות
 משחק ONLINE וMULTIPLAYER. המשחקים
 לטכנולוגיית HD. טלוויזיות PLASMA ענקיות,
 BLUETOOTH החדשה פתרונות TV-DIG עם הכנה
 250GB זכרון, ופתרונות WLAN. הכר את טכנולוגיית
 ומצלמות MEGAPIXEL. גם נגני DVD, אפילו עם
 גרפיקת SUGA ו 3D. השוואות בין נגני MP.
 בנוסף טלפונים ניידים בעלי

 SIELLÄ SE SELVIÄÄ.

4.-6.11.

Digitaalisen viihde- ja kulutuselektroniikan suurtapahtuma Helsingin Messukeskuksessa 4.-6.11.2005. Mukana kotiteatterit, tietokoneet, digitaalinen kuvaus, pelit, digitaalinen tv, matkapuhelimet ja laajakaistat. Samalla lipulla Pohjoismaiden suurimmat talviurheilumessut Skiexpo ja lautailutapahtuma BoardExpo.

Avoinna: pe klo 14-19, la klo 10-19, su klo 10-17. Pääsyliput: aikuiset 12 / 8 €. Sunnuntaina perhelippu 25 €. Liput ovelta tai ennakoon Lippupalvelusta. Lisätietoja: www.digiexpo.fi, järjestäjä: Suomen Messut.

Säpinää kolmessa kerroksessa

Suomen suurimmassa nuorisotilassa pääsee toteuttamaan itseään niin koruntekijä, tanssija, skeittaaja kuin rumpalikin. Kolmannes lähes 3 500 neliömetrin tiloista kiiltelee uutuuttaan remontin jäljiltä.

käytöstä pienen maksun, jolla katetaan huolto- ja ylläpitokuluja”, toteaa nuorisohjaaja Paavo Heikkilä.

Kaksi tuhatta kävijää kuussa

Nuorten toimintakeskus sijaitsee Kontulan ostoskeskuksen ja metroaseman tuntumassa Ostostiellä. Keskus pääsi avaamaan ovensa vuoden kestäneen perusteellisen remontin jälkeen elokuussa. Kolmessa kerroksessa on tiloja yhteensä huikat 3400 neliometriä, ja niistä kolmannes on uusittu täysin.

Yläkerrassa on nuorisotilat pöytä- ja sohvaryhmineen, televisioineen, lehtineen ja nettiyhteyksineen. Pelejä on biljardista konsolija lautapeleihin. Suuressa salissa järjestetään konsertteja, diskoja ja erilaisia esityksiä. Keskerroksessa ovat bänditilat ja kellarissa pajat sekä Suomen suurin, 1600 neliömetrin ko-

koinen, sisäsketitihalli. Vaikka se sijaitseekin aivan työpajojen tuntumassa, kuljetaan skeititihalliin Emännänpolulta.

”Nyt tilamme ovat valoisammat ja toimivammat. Saimme kahvilan lisäksi isomman keittiön ja moneen käyttöön sopivan salin. Nuoret ovat olleet tyytyväisiä, niin kuin henkilökuntakin. Kävijöitä on parisen tuhatta kuukausittain”, iloittaa toiminnanjohtaja **Kirsi Reunanen**.

”Suuren salin akustiikka saatiin paremmaksi, sillä kattoa laskettiin akustiikkalevyillä. Samalla uusittiin av-laitteita. Tänne kehtaa kyllä pyytää bändejä. Esimerkiksi PMMP kehui tilaa”, jatkaa projektisihteeri **Mikko Vartiainen**.

Toimintakeskus järjestää kuukausittain suu-rempiä tapahtumia joko yksin tai yhteistyössä alueen järjestöjen tai yhteisöjen kanssa.

”Haluamme, että nuoret saavat vaikuttaa siihen, millaisia tapahtumia täällä on ja pääsevät osallistumaan kaikkeen tekemiseen. Nu-

ret pyörittävät itsenäisesti kahvilaa ja vastaavat myös tapahtumien aikana tarjoilusta aina bändien ruokailua myöten. Kahvila on tällä hetkellä avoinna torstaisin kello 18–20.30 ja perjantaisin kello 18–22.30. Ajat ovat rajatut siksi, ettei kahvilan pyörittäminen kävisi kenellekään liian raskaaksi”, Reunanen kertoo.

Nuorten toiveista johtui myös se, että skeititihallin kaikista vuoroista alettiin periä maksu. ”Maksu on pieni, mutta sillä saatiin karistua pahin ruuhka. Nyt hallissa käy enimmillään 200 skeittaria päivittäin”, toiminnanjohtaja toteaa.

Tytöille oma huone

”Vaikka meillä monenlaista aktiviteettia täällä onkin, on talon tärkein tehtävä silti olla muiden nuorisotalojen tapaan turvallinen paikka nuorille, jossa he voivat tavata kavereitaan ja

Pitäkää jalat mahdollisimman alhaalla. Tarkimmainen jalka iskee biittiä”, opastavat taideohjaajat **Kaj Bärlund** ja **Petri Kanerva** breakdance-kurssilaisia Nuorten toimintakeskuksessa Kontulassa.

Eturivissä tanssiva **Mirva Salmi** seuraa tarkasti ohjaajien ja musiikin tahtia. Tunnin päätyttyä paista on märkä.

”Tanssiminen on kivaa ja samalla hyvää kuntoilua. Käyn capoeira-tunnillakin. Mukavaa, että saatiin tänne uusia lajeja ja hyvät ohjaajat”, **Mirva** toteaa ja lisää:

”Tulen nuorisotalolle heti kun olen tehnyt läksyt, koska täällä on aina kavereita ja tekemistä. Nyt meillä on kahvilakin. Pyysimme sitä kioskin tilalle. Kuulun rinkiin, joka pyörittää kahvilaa. Paistamme pullaa, keitämme kahvia ja myymme niitä edulliseen hintaan”, **Mirva** toteaa ja alkaa tehdä lähtöä kotiin.

Samaan aikaan toimintakeskuksen maanalaisessa puutyöpajassa joukko nuoria miehiä rakentaa 15-tuumaisia bassokaiuttimia. Puulevyt muodostavat labyrinttimaisen rakenteen, joka vahvistaa ääntä. Työtunteja on kertynyt melkoinen määrä, mutta sitä ei innostunut porukka harmittele. Teknobileiden järjestäjille kun kunnan kaiuttimet ovat tärkeitä, ja itse tehtynä ne maksavat vain murto-osan kaupasta ostettujen hinnasta.

”Meillä on omat tarvikkeet, mutta käytämme paikan työkaluja ja koneita. Ne toimivat todella hyvin, ja henkilökunta opastaa tarvittaessa. Tilaa on vaikka kuinka paljon. Tämä on loistopaikka”, hehkuttavat **Roope Eriksson**, **Karel Miettinen**, **Tomi Santa-aho**, **Arttu Stoor** ja **Olli Taskila**.

Iltaisin pajassa työskentelevät toimintakeskuksen vanhimmat kävijät, mutta päivät on omistettu koululaisryhmille ja nuorimmille nikkaroojille. Suuressa 800 neliömetrin kallioluolatasossa on myös kivityö- ja savipaja sekä paikat pingiksen pelaamiseen ja jousiammuntaan.

”Yläkerrosten nuorisotilat on tarkoitettu 13–18-vuotiaille, mutta tänne voivat tulla nuorimmat aina 8-vuotiaista alkaen. Meillä on omat vuorot eri-ikäisille. Nuoret tekevät eniten pienesineitä, kuten linnunpönttöjä ja vaappuja”, kertoo nuorisohjaaja **Outi Rantala**, jolla on paikan muiden ohjaajien tavoin puusepän koulutus.

Paja saa lahjoituksena kierrätysmateriaaleja. Niistä tehdyistä esineistä ei peritä maksua, toisin kuin uusien materiaalien käyttämisestä.

”Esimerkiksi linnunpöntön hinnaksi saat tulla euro ja vaapun hinnaksi koukkuineen sekä renkaineen puoli euroa, joten eivät hinnat päästä huimaa. Perimme myös koneiden

Taideohjaajat Kaj Bärlund (edessä) ja Petri Kanerva saavat vauhtiin salillisen oppilaita, kuten Emmi Kinnarin (vas. ohjaajan takana), Mirva Salmen (edessä) ja Nina Juutisen (takana oikealla).

"Täällä on hyvät välineet ja paljon tilaa", keuhuvat bassokaiuttimia puutyöpajassa tekevät Tomi Santa-aho (vas.), Arttu Stoor, Roope Eriksson, Karel Miettinen ja Olli Taskila.

Kuvat Jukka Uotila

Nuorten Luontotalolla tapahtuu

"Maan lapset" -lauantaiklubi aloittaa Nuorten Luontotalolla. Jos sinua kiinnostaa luonto, metsä, tuuli, vesi, ilma, Äiti Maa, haltiat, luovuus, positiivisuus, ajatukset, unelmat, fantasia, musiikki, henkisyys, elämä, avaruus, kulttuuri, filosofinen pohdiskelu, perinteet, käsillä tekeminen, itsensä toteuttaminen, hetkessä eläminen, oppiminen, kokeminen, tunteminen, tule mukaan lauantaiklubiin. Maan lapset on työnimi pääkaupunkiseudulla toimintansa aloittavalle nuorten lauantai-klubille. Toiminta on tarkoitettu 13–17-vuotiaille. Nuorten Luontotalolla kokoonnutaan noin kaksi kertaa kuukaudessa pitkälti nuorten omien kiinnostusten kohteiden mukaan.

Seuraava lauantaiklubin tapaaminen on 5.11. kello 14 alkaen.

Luontotalon kurssit:

● **Joulupaja 9–18-vuotiaille.** Sunnuntaina 27.11. kello 11–16. Valmistetaan pientä ja kaunista jouluntunnelmaa luomaan. Ilmoittautumiset pe 18.11. mennessä.

● **Havukranssit 9–18-vuotiaille.** Sunnuntaina 18.12. kello 11–16. Opetellaan tekemään havuista jouluisia kransseja. Ilmoittautumiset pe 9.12. mennessä. Kurssimaksu kaikille kurseille 6 € + nuorisosiainkeskuksen jäsenkortti 5 €.

Kerhot:

● Luontokerho 7–8-vuotiaille tiistaisin klo 15.00–16.30.

● Luontokerho 9–12-vuotiaille keskiviikkoisin klo 15.00–16.30.

Kerhojen lukukausimaksu 13 € + jäsenkortti 5 €.

● **Nuorten luontotalo,** Pauligin huvila, Mechelininkatu 36. Tiedustelut ja ilmoittautumiset kaikkiin kerhoihin sekä tapahtumiin puh. 31089038.

Kulttuuriareena Gloria

● **2.11. klo 20** Bloodpit, Incredible Nothing, Wiidakko. Liput 6 €.

● **4.11. klo 21** Colours – Live Reggae Club. Puppa J & Tasottavat Plookie Fire & Ice Band MPV Sound. Liput 8,50 €.

● **5.11. klo 21** Curium – Metal Club.

● **6.11. klo 20** Sunnuntaijamit – lava on vapaa! Liput 1,50 €.

● **9.11. klo 19** Etno soi: Karelia 25-vuotisjuhlakonsertti. Liput 10/8 €.

● **11.11. klo 20** Asa, Iso-H, Kauca. Liput 6 €.

● **12.11. klo 22** Rush presents Hardtmez.

● **16.11. klo 19.30** Lauluntekijäklubi: Kaija & Ile, Katriina Honkanen. Liput 6 €.

● **19.11.** Avanto-Festivaali: Jandek [USA], Alva Noto [SAKSA], It's not Fair! [ITÄVALTA], Testicle Hazard, 3 Stereota, videotaita. Liput 15 €.

● **29.11.** Nuorten musiikkifoorumi.

● **30.11. klo 19.30** Lauluntekijäklubi. Pauli Hanhiniemi & Tommi Laine, Kalle Ahola & Arttu Takalo. Liput 6 €.

● **Kulttuuriareena Gloria,** Pieni Roobertinkatu 12, lisätietoja www.nuoriso.hel.fi/gloria -nettiosoitteesta. Pääsylippujen ennakkomyynti: www.tiketti.fi.

aikuisia. Meillä on kaikessa toiminnassa linjana päihteettömyys, niin kuin muillakin nuorisotaloilla. Toiminta on pääsääntöisesti maksutonta, nuorilla pitää ainoastaan olla viiden euron hintainen nuorisosiainkeskuksen jäsenkortti", toiminnanjohtaja kertoo.

Talossa on tytöille oma huone, jonka he saavat sisustaa mieleisekseen. Heille on myös ryhmä, joka järjestää retkiä, tapahtumia ja muita tekemistä vain tytöille.

Toimintakeskus haluaa kannustaa nuoria itsenäiseen toimintaan ja tarjoaa erityisen projektinsa avulla rahoitusta omiin hankkeisiin niillekin nuorille, jotka eivät käy nuorisotiloissa säännöllisesti.

"Nuoret voivat hakea meiltä taloudellista tukea esimerkiksi elokuvansa materiaalikuluihin. Meillä on tällaisia itsenäisiä hankkeita varten POP-projekti. Sen avulla on jo toteutettu esimerkiksi fantasiaelokuva ja lukion vuosikirja", Reunanen kertoo.

Toimintakeskus omistaa tiistai-illat järjestöjen käyttöön. Järjestöt voivat varata tiloja kursseja tai tapaamisia varten. Toimintakeskuksen vaikutus ulottuu talon seinien ulkopuolelle myös koulu yhteistyön vuoksi.

"Meillä on käynyt esimerkiksi 7-luokkalaisten lukukauden alussa teemallisissa päivissä, joiden aikana oppilaat tutustuvat toisiinsa. Luokkia käy täällä myös liikuntatunneillaan tanssimassa capoeiraa ja breakdancea ohjaajiemme opastuksella. Loppuvuonna järjestämme koululuokille musatyöpajojakin. Niissä nuoret voivat tutustua bänditoimintaan ja kokeilla erilaisia soittimia, kuten rumpuja, sähkökitaroita ja -bassoja. Järjestämme soitto- ja tanssiopetuksen taiteilijoiden työllistämisyhteistyön avulla yhteistyönä kulttuuriasiainkeskuksen kanssa. Toivomme, että projekti jatkuisi pitkään", toteaa Vartiainen.

Musiikkityöpajoja pidetään toimintakeskuksen bänditiloissa. Keskuksella on kolme harjoitustilaa, joista kaksi on omistettu itähelsinkiläisille bändeille. Bändikeskus antaa myös soitto-opetusta niin aloitteleville muusikoille kuin aivan soittoharrastuksensa alkusointuja tapailevillekin.

Tiina Kotka ■

● **Nuorten toimintakeskus Kontulassa,** Ostostie 4, puh. 31089145. Avoinna ma, ke, to klo 17–21, pe klo 17–23.45, joka toinen la klo 17–23. Puu-, kiivi- ja savityöpajat, puh. 31089148. Nettisivut osoitteessa <http://nk.hel.fi/talot/kontula/>

● **Sisäskaittiali,** Emännänpolku 1, puh. 31089149. Vuoroja on eri-ikäisille ti–su, vuoromaksu on alle 18-vuotiailta 1 €, yli 18-vuotiailta 3,5 €.

Esteetöntä liikkumista

Netistä löytyy opas liikkumisesteisille Helsingissä kulkemista varten. Oppaassa on otettu huomioon vaikeasti kävelevät, pyörätuolin käyttäjät, näkövammaiset ja kuulovammaiset.

Oppaassa on yksityiskohtaista tietoa siitä, kuinka hyvin esimerkiksi pyörätuolilla liikkuva voi päästä kulkemaan eri paikkoihin, kuten kulttuurilaitoksiin, ostospaikkoihin ja terveydenhuollon toimipisteisiin. Oppaaseen on koottu tietoa esimerkiksi hisseistä, liuskoista, induktiosilmukoista ja inva-pysäköintipaikoista.

”Esteetön Helsinki – Liikkumisesteisen opas” löytyy netistä <http://esteeton.teho.net/suomi/> -osoitteesta myös ruotsiksi ja englanniksi. Opasta on saatavana kirjallisen hintaan 6,70 euroa ja postituskulut. Kirjasta voi tilata osoitteesta Rullaten ry, Pajutie 7, 02770 Espoo tai puhelinnumera 805 7393.

Yleistä tietoa vammaispalveluista Helsingissä on koottu nettiin www.hel.fi/palvelut/erityisesti/vammaisille.html -osoitteeseen.

Maksutonta neuvontaa

Tarvitsetko toimeentulotukea, mutta paperisota hirvittää? Haluaisitko puhua ongelmistasi luottamuksellisesti jonkun kanssa? Kalliossa toimii suomen- ja ruotsinkielinen neuvontapiste Ne-Rå, josta saa apua ilmaiseksi. Paikan päälle Kolmannele linjalle voi mennä ilman ajanvaraus- tai hoitaa asiat puhelimitse. Paikalla on aina useita sosiaalialan korkeakouluopiskelijoita vastaamassa kysymyksiin.

Ne-Rå tarjoaa keskusteluapua erilaisissa elämäntilanteissa, ohjausta ja neuvontaa sosiaalipalvelujen hakemisessa, lomakkeiden täyttöpäpuja ja mahdollisuuksien mukaan asiointiapua. Ovet ovat avoimia kaikenikäisille. Neuvonnassa voi asioida halutessaan nimettömästi.

Neuvontapisteeseen toimintaa koordinoi Kalliolan Settlementti ja rahoittaa Raha-automaattiyhdistys. Ne-Rå avattiin helmikuun alussa.

● Ne-Rå (neuvonta – rådgivning), Kolmas linja 12, 00530 Helsinki, puh. 046-850 9282. Avoinna ma–to klo 12–16 ja pe klo 10–14.

Liikuntaa erityisryhmille

Liikuntavirasto järjestää monenlaista liikuntaa erityisryhmille, kuten kehitysvammaisille henkilöille ja autistisille lapsille. Liikuntaviraston nettisivuilta saa tietoa ryhmien kokoontumisajoista ja kuvaukset eri liikuntamuodoista. Sivustolle pääsee liikuntaviraston pääsivulta osoitteesta www.hel2.fi/liv/ klikkaamalla linkkejä ”ohjattu liikunta” ja ”erityisryhmille”.

Oikaisu

Töölönlahden alueen tulevaisuutta käsitelleessä jutussa Helsinki-infon numerossa 4/2005 oli virheellistä tietoa kuvälähteistä. Sivun 11 havainnekuvan Töölönlahden alueesta on tehnyt Arkkitehtityöhuone Artto Palo Rossi Tikka Oy.

Elinikäinen neuvola

Kuva Kimmo Brandt

Helsingissä toimii neuvola, jonka asiakkaaksi pääsee yhtä lailla vatsyntyntynyt kuin vanhus. Kehitysvammaisia palvelevalla vammaisneuvolalla on pari tuhatta asiakasta.

Tykkään Muumi-kirjoista. Tässä kerrotaan Muumipapan urotöistä”, kertoo Erno Olin lukutelevisionsa äärellä Rastilankallion ryhmäkodissa. Erno saa television avulla suurennettua tekstin niin suureksi, että pystyy lukemaan sitä näkövammastaan huolimatta.

Ernolla on huoneessaan muitakin apuvälineitä pyörätuolista nostolaitteeseen ja hydrauliseen sänkyyn, sillä CP-vamma vaikeuttaa hänen liikkumistaan. Keskuspuiston ammattikoulussa hän käyttää erityistä tietokoneohjelmaa sekä seisomatelinettä.

”Erno on saanut vammaisneuvolan asiantuntijoilta lausuntoja, joita tarvitaan apuvälineiden ja erityispalvelujen hankkimiseen. Neuvolassa on ylipäättään kaikkea kehitysvammaisuuden liittyvää erikoisosaamista. Erno on käyttänyt esimerkiksi sen lääkäri-, fysioterapia- ja puheterapiapalveluja. Erno käy myös vammaisneuvolan tiloissa sijaitsevassa hammashoitolassa. Tavallisissa sairaustapauksissa, kuten flunssan iskiessä, Erno käyttää terveysaseman palveluja”, kertoo Ernon ohjaaja Jarmo Ritvanen.

Vammaisneuvolan asiantuntijat auttavat myös kehitysvammaisten ohjaajia. Esimerkiksi Rastilankallion ryhmäkotiin tulee muutaman kerran vuodessa vammaisneuvolan fysioterapeutti, puheterapeutti ja psykologi keskustelemaan asukkaiden tilanteesta. ”Saamme heiltä neuvoja ongelmatilanteisiin ja pystymme muu-

tenkin konsultoimaan heitä. Olemme olleet iloisia yhteistyöstä”, Jarmo Ritvanen kertoo.

Lelujakin lainaan

Vammaisneuvolan päätoimipiste on Sofianlehdossa, mutta eri puolille kaupunkia on lisäksi sijoitettu työryhmiä asiantuntijoinen. Helsingin kaupungin terveyskeskuksen ylläpitämän vammaisneuvolan asiakkaana on pari tuhatta asukasta.

”Palvelemme kaikenikäisiä kehitysvammaisia ja heidän lähipiiriään. Ne lapset, joiden kehitysvamma voidaan todeta heti syntymän jälkeen, kuten esimerkiksi Down-lapset, pääsevät asiakkaiksemme saman tien. Meille saattaa tulla kuitenkin aikuisiakin henkilöitä palvelutarpeen tultua ilmi esimerkiksi heitä hoitaneiden vanhempien ikäännyttyä tai kuoltua. Vammaisneuvolan asiakkuus edellyttää älyllisen tason ja päivittäistoimintojen poikkeavuutta. Asiakkailamme on usein myös kehitysvammaisuuteen liittyviä lisävammoja, jotka nekin vaativat hoitoa”, kertoo ylläkäri Marja-Leena Hassinen ja lisää:

”Asiakkuus on aina vapaaehtoista. Asiakkaamme voi käyttää tavalliseen tapaan yleisiä terveydenhuollon palveluja, sillä vammaisneuvolan tehtävä on jo laissa määritelty sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja täydentäväksi eikä korvaavaksi. Neuvolan asiakkaaksi tullaan montaa reittiä pitkin, kuten omaisten, neuvoloiden, sairaaloiden ja päiväkotien lähettämänä. Yleensä asiakas tapaa ensimmäiseksi asuinalueensa kehitysvammahuollon sosiaalityöntekijän, joka kartoittaa palvelutarpeen.”

Vammaisneuvolasta saa lääkärin, psykologin sekä terveyden- ja sairaanhoitajien apua. Neuvolassa on myös puhe-, fysio- ja toimin-

Erno Olin pystyy lukutelevision avulla lukemaan rakastamiaan Muumi-kirjoja.

taterapeutteja sekä audiovisuaalisen toiminnan ohjaaja. Asiakkaille on tarjolla lisäksi tukea kuntoutukseen, asumiseen, opiskeluun ja työhön liittyvissä järjestelyissä.

”Tavoitteenamme on edistää kehitysvammaisten toimintakykyä ja tukea heidän osallistumistaan yhteiskuntaan. Kehitysvammaisen henkilön palvelutarve voi olla moninainen. Me koordinoimme palveluja. Kun laadimme esimerkiksi asiakkaan palvelusuunnitelmaa, saattaa paikalla olla niin omaisia, opettajia, avustajia kuin terapeuttejakin. Virastojen keskenkin yhteistyö on välttämätöntä, sillä useat asiakkaamme tarvitsevat muun muassa sosiaaliviraston järjestämiä asumispalveluja ja työtoimintaa”, Hassinen kertoo.

Vammaisneuvolan työntekijät käyvät pyydetäessä kertomassa kehitysvammaisuudesta ja antamassa asiantuntija-apua muun muassa päiväkodeissa, kouluissa, asuntoloissa, terveysasemilla ja sairaaloissa. ”Kehitysvammaisia henkilöitä integroidaan yhä enemmän esimerkiksi tavallisiin päiväkotiryhmiin ja koululuokkiin, joten myös konsultaatioavun tarve on kasvanut”, Hassinen toteaa.

Yksi vammaisneuvolan erikoisuuksista on lelulainaus, josta voi saada kokeiltavaksi erilaisia leluja. Joukossa on aivan tavallisten lelujen lisäksi ohjaajan käyttöön terapiasalkkuja, joiden avulla voi harjaannuttaa esimerkiksi ohjattavan näköaistia.

Tiina Kotka ■

● Vammaisneuvola, Sofianlehdonkatu 8A, 2. krs, 00610 Helsinki, puh. 310 52550, nettisivut www.hel2.fi/terveyskeskus/suomi/palvelut/vammaisneuvola.html.

Kysy meiltä

Asuntoasiainpalvelupiste

Toinen linja 7
avoinna ma klo 9–17, ti–pe 9–15
Vuokra-asuntoasiat p. 7099 3300
klo 9–11
Asumisoikeus, hitas- ja laina-asiat
p. 7099 31 klo 9–11 ja 13–14.

Helsingin kaupungin internet-kotisivut www.hel.fi.

Jugendsali

Pohjoisesplanadi 19
Avoimma ma–pe klo 9–17, su 11–17.
Jugendsalin Helsinki-tiedotuksesta saa tietoa kaupungin toiminnasta ja palveluista.
Puhelinpalvelu ma–pe klo 9–15 numeroissa 169 2278 ja 169 2279.

Liikuntavirasto, p. 310 8771.

Liikenneneuvonta

Helsingin, Espoon, Kauniaisten ja Vantaan joukkoliikenteen reitit, aikataulut, liput ym.
Henkilökohtainen neuvonta:
ma–pe klo 7–19, la–su 9–17
(0,41 €/puhelu + pvm)
Automaatti: 24 t, vain aikataulut
(0,25 €/puhelu + pvm)
p. 0100 111.

Löytötavarat

Raitiovaunuihin, metroon, Suomenlinnan lautalle tai Helsingin sisäisiin tai seutubusseihin jääneitä tavaroita voi tiedustella Suomen löytötavarapalvelusta p. 0600 410 06 (1,67 €/min+pvm) tai niistä voi täyttää tiedustelulomakkeen www.loytotavara.net -nettisivuilla.

Matkailu- ja kongressitoimisto

Pohjoisesplanadi 19, avoinna ma–pe klo 9–17, la 9–15, p. 169 3757
Asiakaspalvelusta saa neuvojen lisäksi esitteitä ja karttoja Helsingistä.
Matkailutoimiston tiloissa toimii myös Tour-Expert-myyntipiste, jossa voi varata hotellihuoneen, ostaa kiertoajelu- ja tapahtumalippuja sekä hankkia kotimaanlento-, juna- ja bussilippuja.

Pysäköintiasiat

Rakennusviraston pysäköintipalvelukeskus, Pohjoinen Makasiininkatu 9
Avoimma ma klo 8.15–17, ti–to 8.15–16, pe 9–15
p. 169 2500.

Sosiaalipalvelujen neuvonta

Salomonkatu 21, p. 0106 6011
S-info tarjoaa maksutonta neuvontaa kaikentyyppisille kuntalaisille. Avoimma arkisin klo 10–16 ja keskiviikkoisin 10–18.

Sähköjakeluhäiriöt

Helsingin Energia
p. 010 802 802 klo 8–20
jakeluhäiriöt p. 010 802 810
ulkovaikustukset 010 802 806.

Tori- ja kirpputoriasiat

Kiinteistöviraston halli- ja ulkomyyntiyskikkö
p. 169 3394.

Vesi ja jätevesiasiat

Helsingin vesi, p. 473 41
Vikailmoitukset virka-ajan ulkopuolella p. 777 001.

Ympäristökeskus

Helsinginkatu 24, p. 731 22730.

Mistä nuorelle apua

Nuorisosiainkeskuksen Kompassi julkaisee Mistä Apua -opasta helsinkiläisille nuorille. Oppaassa on tietoa nuorille tarkoitetuista hoito- ja palvelupaikoista. Lähes 70-sivuiseen oppaaseen on koottu muun muassa auttavat puhelimet, tuki- ja kriisipalveluja sekä terveydenhuoltotietoa. Oikeusasioissa auttavien listalta löytyy niin sovittelutoiminta kuin juristipäivystyksiäkin. Oppaassa on myös osionsa syömishäiriöiden kanssa kamppaileville sekä päihdeneuvontaa ja vieroitushoitoa kaipaaville. Opas on julkaistu myös <http://kompassi.info> -nettiosoit-

teessa. Nuorisotietokeskus Kompassista saa tietoa myös muun muassa opiskeluun, asumiseen ja vapaa-ajan viettoon liittyvissä kysymyksissä. Kompassiin voi esimerkiksi mennä juttelemaan luottamuksella nuorisotyöntekijän kanssa. Kompassin palvelut on tarkoitettu 13–25-vuotiaille helsinkiläisille nuorille.

● **Kompassi**, Lasipalatsi, Mannerheimintie 22-24. Avoimma ma, ke, to klo 12–19, ti, pe klo 12–16. Tietoa ja neuvontaa puhelimitse 310 80080, emailitse: kompassi@lasipalatsi.fi

Kalasadaman metroasema rakenteille

Uuden metroaseman rakentaminen on alkanut Sörnäisten Verkkosaarella. Metro pysähtyy Sörnäisten ja Kulosaaren metroasemien välissä sijaitsevalla Kalasadaman asemalla joulukuusta 2006 alkaen. Kulosaaren sillan pohjoispuoleinen kevyen liikenteen väylä on suljettu rakennustöiden ajan. Ensimmäisessä vaiheessa rakennetaan Kalasadaman metroaseman katettu asemalaituri, sen läntinen sisäänkäynti portaakkoineen ja

hisseineen sekä aseman varapoistumistie. Rakennustyöt valmistuvat joulukuussa 2006. Metroaseman itäisen sisäänkäynnin eli lippuhallin ja siihen liittyvien kulkuyhteyksien suunnittelu alkaa vuonna 2008, kun tavarasatama on siirtynyt Verkkosaaresta Vuosaareen ja alue kaavoitettu. 2010-luvulla Sörnäistenrannan ja Hermanninrannan alue rakentuu merelliseksi asumisen ja työnteon kaupunginosaksi.

Koskettiko Aasian tsunami sinua?

Tsunamissa kuolleiden helsinkiläisten lähiomaisille tarjotaan tukea henkiseen jaksamiseen. Helsingin kaupungin psykososiaalisen työn kriisityöntekijät auttavat ja ohjaavat tarvittaessa eteenpäin. Yksin ei tarvitse selvitä. Uhrien omaiset voivat olla yhteydessä kriisityöntekijä **Annikka Poussuun**, puh. 050-566 5762.

Kuva Helsingin kaupungin rakennusvirasto

Vanha ratapiha kaunistui

Vallilaan entisen ratapiha-alueen paikalle on rakennettu Dallapénpuisto. Alueella oli vielä muutama vuosi sitten kaksi huoltoasemaa ja sorakenttä, jota käytettiin pysäköintialueena. Dallapénpuisto sijaitsee Aleksis Kiven kadun, Teollisuuskadun ja Kustaankadun välissä aivan Harjun nuorisotalon pihapiirissä. Puisto on saanut nimensä maineikkaan Dallapé-orkesterin mukaan. Monet tanssiorkesterin jäsenistä ovat asuneet Aleksis Kiven kadun varrella tai lähialueilla Kalliossa ja Vallilassa. Orkesteri perustettiin syyskuussa 1925, ja puiston avajaisia vietettiin Dallapé-orkesterin tahdittamana miltei päivälleen 80 vuotta myöhemmin.

Puiston lähes 9000 neliometriä muodostavat avaran ja viihtyisän levähdyspaikan tiiviisti rakennettujen kivitalojen väliin. Alue sopii myös tapahtumien järjestämiseen. Puiston nurmikentät nousevat kolmessa kohdassa pyramidin muotoisiksi kumpareiksi, joiden loivilla rinteillä voi keksäsin ottaa aurinkoa. Kumpareet myös rajaavat puistoa ja antavat suojaa lähikatujen liikenteeltä. Dallapénpuiston keskiosassa on kivetty aukio, jota ympäröivät penkit, valaisimet ja kynäjalavien rivit. Aukion kulmaan on jätetty punatiilinen muuntajarakennus, jonka seinään kiinnitetään informaatiotaulu. Taulussa kerrotaan mm. Dallapé-orkesterista. Puiston rakentamisesta vastasi kaupungin rakennusvirasto. ■ LS

112

Hätänumero

(09) 10023

Terveysneuvonta

0106 6006

Sosiaalipäivystys

Helsingin kaupungin päivystyspalveluopas 2006

Saitko päivystyspalveluoppaan?

Helsinkiläisiin kotitalouksiin jaettiin lokakuun ensimmäisellä viikolla kaupungin pelastuslaitoksen, terveyskeskuksen ja sosiaaliviraston yhteinen opas, joka kertoo päivystyspalveluista. Oppaan avulla avuntarvitsija löytää oikean palvelun, josta saa apua mihin vuorokauden aikaan tahansa erilaisissa sairaus-, kriisi- ja onnettomuustilanteissa ja tulipalon sattuessa. Ruotsinkielisiin kotitalouksiin opas on jaettu ruotsinkielisenä.

Päivystyspalveluoppaasta selviää, milloin on syytä ottaa yhteyttä hätänumeroon 112, milloin muihin terveys- ja sosiaalitoimen päivystysnumeroihin. Vääriin numeroihin soittelu viivästyttää avun saantia ja aiheuttaa turhaa ruuhkaa etenkin yleiseen hätänumeroon. Jos et ole saanut päivystyspalveluopasta, voit tilata sen Suomen postin numerosta 0200 7300. Opas on myös virastojen verkkosivuilla osoitteissa: www.hel.fi/pel, www.hel.fi/terveyskeskus ja www.hel.fi/sosv.

Helsingin hätäkeskus

Hätäkeskus ottaa vastaan kaikki yleiseen hätänumeroon 112 soitetut puhelut, jotka koskevat terveystoimen, pelastustoimen, sosiaalitoimen ja poliisin kiireellistä avun lähettämistä. Lokakuusta lähtien numeron toiminnasta on vastannut valtion Hätäkeskuslaitos. Yleiseen hätänumeroon 112 pitää soittaa aina, kun kyseessä on äkillinen sairaskohtaus tai terveyttä, turvallisuutta tai ympäristöä uhkaava onnettomuus- tai vaaratilanne. Kun tarvitaan pelkästään poliisin apua, soitetään poliisin hätänumeroon 10022.

Terveys- ja sosiaalivirasto

Terveyshuoneiden neuvontapuhelin 10023 vastaa ympäri vuorokauden kysymyksiin sairauksien hoidosta, terveyspalveluista ja hoitopaikoista. Helsinkiläisen ensisijainen hoitopaikka arkisin klo 8–16 on oma terveysasema. Kiireellisissä sairaustapauksissa terveysaseman ollessa kiinni apua saa terveyskeskuspäivystyksestä tai tarvittaessa sairaaloiden päivystyspoliklinikoilta. Tarkat ohjeet, osoitteet ja puhelinnumerot löytyvät Päivystyspalveluoppaasta.

Äkilliseen sosiaaliviraston tarpeeseen vastaa koko kaupungin alueella **Sosiaalipäivystyksen numero 0106 6006**. Työ sisältää ohjausta, neuvontaa, toimenpiteisiin ryhtymistä ja tukea kriisitilanteissa. Virka-aikana helsinkiläisille tarjotaan sosiaalipalveluja sosiaaliviraston yksiköt, jotka vastaavat lasten päivähoitosta, lapsiperheiden palveluista sekä aikuisten ja vanhusten palveluista.

Turvallisempi kaupunki syntyy yhteistuumin

Helsinki on turvallinen kaupunki, myös kansainvälisellä mittapuulla. Viimeisin tutkimus nosti Helsingin jopa yhdeksi maailman turvallisimmista kaupungeista: vain Luxemburg pärjäsikin vertailussa paremmin. Kaupungin rikollisuustilanne onkin pysynyt vakaana jo usean vuoden ajan, vahvistaa Helsingin apulaispoliisipäällikkö Jari Liukku.

Tarkemmin Helsingin turvallisuustilannetta ja kaupunkilaisten kokemaa turvallisuuden tunnetta selvitettiin kesäkuussa ilmestyneessä Poliisiammattikorkeakoulun Helsingin tutkimuksessa.

”Suuria yllätyksiä ei tullut, sillä käymme kaupungin turvallisuustilanteen läpi viikoittain ja teemme sen perusteella tarvittavat toiminnalliset päätökset”, apulaispoliisipäällikkö Jari Liukku toteaa. Vuosittain Helsingin poliisilla on noin 150 000 hälytystehtävää, joista noin 4 000 on kiireellisiä. Suhteellisen korkeaa hälytyslukua selittää osaltaan pääkaupungin asukastiheys.

Vuosittain jonkin rikoksen kohteeksi joutuu noin joka kolmas helsinkiläinen. Yleisimpiä tehtävänäiheuttajia ovat omaisuusrikokset, joita tulee vuosittain poliisiin tietoon noin 60 000. Ryöstöjä Helsingissä tehdään 700–800 vuodessa. Niiden määrä ei ole juuri muuttunut, sen sijaan asunomurrot ovat nykyään vähäisiä. Myös ajoneuvoihin kohdistuneet rikokset ovat vähentyneet, Liukku kertoo.

”Vintti- ja kellarikomeromurrot ovat olleet omaisuusrikosten osalta jonkinasteinen ongelma. Näiden rikosten selvitystaso on kuitenkin noussut, nehan ovat tyyppisesti tekoja, joihin syyllistyvät tietyt henkilöt tai ryhmät.”

Keskusta ja asemien ympäristöt levottomimpia

Sekä tilastoitu omaisuus- että väkivaltarikollisuus keskittyy Helsingin kantakaupungin alueelle ja liikenteellisiin solmukohtiin. Toinen korkean rikostason alue on Itäkeskuksen liike- ja kulttuurikeskukset ympäristöineen. Kaupungin laita-alueilla, erityisesti Länsi-Helsingissä, on rikollisuutta vähemmän. Erot johtuvat pitkälti siitä, että kaupunginosat ovat luonteeltaan erilaisia, Liukku toteaa.

”Toisten alueiden läpi kuljetaan tai käydään viettämässä vapaa-aikaa, toisissa asutaan. Myös taparikolliset toimivat usein alueilla, joilla liikkuu paljon ihmisiä.”

”Alkoholi- ja järjestyslakien muutokset näkyvät jonkun verran katukuvassa”, Liukku arvioi. Koko maata koskeva järjestyslaki korvasi kaupungin järjestyslainsäädännön kaksi vuotta sitten. ”Aiempaan verrattuna poliisin puuttumiskynnys on hieman noussut, mutta rikos- tai hälytystilastoihin muutos ei ole vaikuttanut”, Liukku mainitsee. Järjestyshäiriötkin ovat yleisimpiä keskusta-alueilla, asemilla ja niiden lähiympäristöissä. Ne ovat myös paikkoja, jotka helsinkiläiset kokevat etenkin viikonloppuiltain turvattomiksi.

”Ongelmiin etsitään parhaillaan ratkaisumalleja”, Liukku kertoo. Poliisi on muun muassa saamassa käyttöönsä keskusta-alueelle raken-

Kuva Patrick Lindström

Poliisia eniten huolestuttavia ilmiöitä ovat nuorten lisääntynyt väkivaltarikollisuus ja ongelmien kasaantuminen tietyille henkilöille ja perheille, kertoo Helsingin apulaispoliisipäällikkö Jari Liukku. ”Rikollisuutta ja ongelmilmiöitä ei kuitenkaan ratkota pelkästään poliisitoimin”, hän muistuttaa.

nettavan valvontakamerajärjestelmän, jonka toivotaan auttavan rikosten selvittämisen lisäksi ehkäisevän ennalta ongelmien syntymistä. Samalla tehostetaan näkyvää valvontaa ja viranomaisyhteistyötä.

Huolena nuorten väkivaltarikollisuus

Väkivaltarikoksia tulee poliisiin tietoon Helsingissä vuosittain noin 5 000. Suomessa tilastoiduista pahoinpitelyistä noin kuudesosa tapahtuu pääkaupungissa. Kirjatuista pahoinpitelyistä noin 40 prosenttia on miesten julkisella paikalla kokemaa väkivaltaa, naiset kokevat väkivaltaa useammin asunnoissa. ”Väkivaltarikollisuus on hiukan kasvussa ja ilmiö näkyy etenkin nuorten keskuudessa”, Liukku toteaa. Kehityssuunta on yksi poliisia tällä hetkellä eniten huolestuttavista seikoista. ”Rikoskierteen syyt ovat harvoin yksinkertaiset ja ongelmat kasaantuvat usein suhteellisen suppealle henkilökunnalle, mikä asettaa haasteita viranomaisyhteistyölle”, Liukku huomauttaa.

Huumausainerikoksia Helsingissä kirjataan vuosittain noin 3 000. Tässäkään asiassa tilastot eivät kerro koko totuutta, sillä huumeisiin liittyy paljon piilorikollisuutta, joka ei tule poliisiin tietoon. Helsinki-tutkimuksen mukaan

huumeiden käyttöön liittyvien asioiden näkeminen oli Helsingissä yleisempää kuin tappeleiden ja pahoinpitelyiden. ”Vaikka Helsinki on kansainvälisen rikollisuuden osalta suhteellisen pieni markkina-alue, se on myös rajanylityspaikka ja huumeiden kauttakulku lisää huumerikollisuutta”, Liukku toteaa.

Liikenneturvallisuus parantunut

Katuväkivaltaa enemmän kaupunkilaisia huolestuttavat ilkivalta ja liikenneturvallisuus. ”Helsingin liikenneturvallisuus on jo pitkään kehittynyt parempaan suuntaan, vaikka liikenteen määrä on lisääntynyt”, sanoo tutkija Kirsti Nieminen kaupunkisuunnitteluvirastosta.

Niin liikenneonnettomuuksien kuin uhrienkin määrä on viime vuosina vähentynyt ja kuolemanriski on puolittunut 1990-luvun alusta. Helsingin liikenteessä loukkaantuu noin 700 ja kuolee hieman yli 10 henkilöä vuosittain.

”Myönteisen kehityksen taustalla ovat etenkin kantakaupungin laaja 40 kilometrin nopeusrajoitus, uudet kiertoliittymät, liikennevalojen kehittäminen ja kadunylityspaikkojen turvallisuuden parantaminen”, Nieminen summaa.

Kaupunkisuunnittelulla on merkitystä myös muun turvallisuuden kannalta. ”Kampin alue on hyvä esimerkki rakentamismuutosten liittyvästä yhteistyöstä ja siitä, miten rakenteellisilla tekijöillä voidaan ennalta ehkäistä rikollisuutta, ilkiä ja järjestyshäiriöitä”, Liukku sanoo.

Parhaiten alueiden turvallisuuteen voidaan vaikuttaa suunnitteluvaiheessa, painottaen projektipäällikkö Ulla Korhonen-Wälämä kaupunkisuunnitteluvirastosta. Ympäristön siisteys, kulkureittien ja puistojen hyvä sijainti ja kunto se-

kä riittävä valaistus ovat konkreettisia keinoja parantaa myös alueen turvallisuutta.

Poliisitoimet eivät riitä

Poliisin toimintamallit vaihtelevat näkyvän partioimisen lisäämisestä koviin rikostutkinnallisiin keinoihin. ”Väliin mahtuu erilaisia yhteistyökuvioita muiden viranomaisten, vapaaehtoisjärjestöjen tai vaikka taloyhtiöiden kanssa”, Liukku sanoo. Tärkeä linkki yhteistyössä ovat lähipoliisit. ”Alueiden ongelmat voivat olla hyvin erilaisia. Lähipoliisijärjestelmän kautta saamme tietoa siitä, mitä poliisilta alueella odotetaan. Samalla varmistetaan rikostorjunnan kannalta tärkeä paikallistuntemus.”

Vuonna 2002 poliisi uudisti organisaationsa aluejaon vastaamaan kaupungin sosiaalitoimen aluejakoa. Nyt poliisipiireissä työskentelee kaupungin sosiaalityöntekijöitä ja yhteistyö on tuottanut hyvää tulosta. Toimintaa arvioidaan parhaillaan ja tavoitteena on löytää yhtenäinen toimintamalli koko kaupunkiin, Liukku kertoo. ”Toivomme entistä tiiviimpää yhteistyötä, sillä tämä on eräs parhaista toimintamalleista syrjäytymisestä johtuvien haittojen torjunnassa.”

”Vakaa yhteiskunnallinen kehitys ja riittävät suojauskeinojen ovat paras tapa taata kaupungin turvallisuuden myönteinen kehitys”, Jari Liukku tiivistää. Tehokkain lääke on ongelmien ennaltaehkäisy. ”Poliisin tehtävä on huolehtia siitä että ihmiset tuntevat olonsa Helsingissä turvalliseksi ja että täällä myös on turvallista”, Liukku toteaa. ”Monet muut tekijät vaikuttavat kuitenkin siihen, syntykö ongelma, ja jos syntyy, onko se vakava vai hallittavissa.”

Elina Holamo ■

Verkkoihin vaivatta kirjastoissa

Helsingin kirjastoissa vietetään valtakunnallista Suomi verkossa -teemaviikkoa 7.–11. marraskuuta. Tavoitteena on lisätä tietoa, valmiuksia ja rohkeutta käyttämään internetistä löytyviä palveluja ja sisältöjä. Viikon aikana kirjastoissa opastetaan verkkopalvelujen käytössä ja annetaan tukea sähköisiin palveluihin liittyvissä kysymyksissä ja ongelmatilanteissa. Verkossa pääsee vaivatta ja kätevästi esimerkiksi verotoimistoon ja pankkiin. Kampanjaviikolla on tilaisuus oppia, miten löytää tietoa verkosta ja miten verkossa hoidetaan asioita helposti ja jonottamatta.

Tarkempia tietoja Suomi verkossa -viikon tapahtumista saa lähimmästä kirjastosta. Tapahtumaviikon ohjelma löytyy myös kaupungin kirjaston verkkosivuilta www.lib.hel.fi. Kukin kirjasto viettää viikkoa omalla ohjelmallaan. Aivan kaikki kaupungin kirjaston toimipisteet eivät ole mukana. Töölön kirjastossa on ruot-

sinkielistä opastusta. Kirjastojen lisäksi mukana kampanjassa on Lasipalatsin kohtaamispaikka Mannerheimintieellä.

Suomi verkossa -kampanjan yhteistyökumppaneita ovat muun muassa Suomen kirjasto-seura, Helsingin kaupungin Kohtaamispaikka @Lasipalatsi -hanke, opetusministeriö, sisäasiainministeriö, valtiovarainministeriö sekä lukuisat kunnat, kaupungit, virastot, järjestöt ja yritykset.

Osana kampanjaa kirjastojen ja yhteispalvelusteiden henkilökuntaa on syksyn mittaan koulutettu opastamaan kansalaisia sähköisten palvelujen käytössä. Kampanjoinnin taustalla on hallituksen tietoyhteiskuntaohjelma, jonka tarkoituksena on lisätä kilpailukykyä ja tuottavuutta, sosiaalista ja alueellista tasa-arvoa sekä kansalaisten hyvinvointia ja elämänlaadua hyödyntämällä tieto- ja viestintätekniikkaa koko yhteiskunnassa.

Teatteria Itämereltä 18.–26.11.

Teatterifestivaali Baltic Circle tuo Suomeen tuoreita teatteria Baltian maiden ja Pohjoismaiden teattereiden ohjelmistosta. Kolmatta kertaa Helsingissä järjestettävästä Baltic Circlestä on muodostunut merkittävä kansainvälisen teatteriyhteistyön tekijä Suomessa. Tänä vuonna festivaalilla vieraillee esityksiä muun muassa Tallinnasta, Riiasta, Vilnasta, Bergenistä, Kööpenhaminasta ja Reykjavikista. Ohjelmistossa on myös suomalaista teatteria.

Festivaalin päävieraana on liettualainen **Marius Ivaškevičius**, jolta nähdään kolme näytelmää. Ivaškevičius on yksi tämän hetken mie-

lenkiintoisimmista käsikirjoittajista ja ohjaajista Liettuassa. Baltic Circle jatkaa myös läheistä yhteistyötä virolaisen Von Krahl -teatterin kanssa. Festivaalin ohjelmassa on **Arto Paasilinnan** romaaniin perustuva näytelmä Jäniksen vuosi, jonka on käsikirjoittanut ja ohjannut **Kristian Smeds**.

Baltic Circle tarjoaa muutakin kuin teatteria: elokuvia, klubeja, lukudraamaa ja media-aidetta. Ohjelmistossa on muun muassa Latvian ehkä kansainvälisesti tunnetuimman ohjaajan, **Laila Pakalninan** kaksi elokuvaa.

Susa Nokelainen ■

• www.q-teatteri.fi

Muistoja Hesperian esplanadista

Rakennusvirasto selvittää Mannerheimintien ja Taivallahden välisen Hesperian esplanadin historiaa tulevaa kunnostustyötä varten. Nykyisin rapistunut puisto oli aikoinaan kukkiva keidas Töölön sydämessä. Millaisia muistoja sinulla on puiston menneiltä vuosikymmeniltä?

Hesperian esplanadin kunnostustyöt käynnistyvät muutaman vuoden päästä. Nyt on alkamassa suunnitteluvaihe, jonka taustaksi kavaan tietoa myös puiston menneisyydestä.

Rakennusvirasto toivoo, että kaupunkilaiset, joilla on omakohtaisia muistoja tai valokuvia puiston alueesta, ottaisivat yhteyttä suunnittelijoihin.

Suunnittelijat ovat **Matti Liski** ja **Nina Alapeteri** Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy:ssä. Yhteyttä voi ottaa postitse, jolloin osoite on Iso-Roobertinkatu 48-50, 00120 Helsinki, puhelimitse numeroon 6227 1727 tai sähköpostitse, jolloin osoite on muotoa etunimi.sukunimi@nakyma.com.

Kuva Helsingin kaupunginmuseo

Taidepuisto taaperoille

Pikku Huopalahden puistoon Tilkanniityle on noussut kolmen taiteilijan tekemiä veistoksia, jotka valloittavat niin lapset kuin vanhemmatkin. Puisto on saanut nimekseen Elämän kukka.

Suurin osa ainutlaatuisen puiston taideteoksista on **Sanna Karlsson-Sutisan** toteuttamia. Tilkantorilta puistoon tultaessa kävijät vastaanottaa kaksi suurta poppelista veistettyä toteemia, joissa on isä- ja äitihahmot. Muut puuveistokset ovat Siperian lehtikuusta.

Taiteilija kertoo valinneensa veistostensa puumateriaalin sen perusteella, että se kestää kosteissa oloissa meren rannalla. Kaikki lasten veistospuiston taideteokset on suunniteltu erityisen turvalliseksi. Niissä on paljon pyöreitä pintoja ja käsittelyaineet ovat myrkyttömiä.

Avaralla nurmikentällä puiden siimeksessä seisoo Aurinkokeinu, jonka taiteilija on sijoittanut siten, että lapset siinä istuessaan näkevät kauniin, merelle avautuvan maiseman. Kei-nun viereen Sanna Karlsson-Sutisna on veistänyt pikkulapsen kokoisen keijun.

Puiston töissä tutkitaan muun muassa taiteen ja lapsen vuorovaikutusta – sitä mikä on taidetta ja milloin se muuttuu leikkivälineeksi. Puinen seinämä, jonka aukot ovat värillistä karkaistua lasia kuvastaa sitä, kuinka me kaikki näemme maailman eri tavalla. Teoksen avulla voi myös tutkailla kuinka auringon asema säätelee valoa ja varjoa.

Taiteilijan 12-vuotias poika **Satria** on tehnyt mosaiikin puiston Elämän kukka -labyrinttiin, joka on saanut vaikutteita Rheimsin katedraalin symbolista pyhiinvaellusmatkaa kuvaavasta lattiakuviosta.

Projektin muut taiteilijat ovat **Johanna Häiväoja**, **Jan-Erik Andersson** ja arkkitehti **Erkki Pitkäranta**. Lisäksi oman panoksensa lasten taidepuistolle ovat antaneet joukko alueen asukkaita ja läheisen leikkikentän lapset maalaamalla kiviä, jotka reunustavat alueen erivärisiä polkuja. Polulla pienet taapertajat voivat testata omia taitojaan tunnistamalla värit.

Taidepuisto on osa EU:n Glitterbird taidetta pienemmille -hanketta. Suomessa hanketta

Kuvat Kimmo Brandt

johtaa kuva- ja tanssitaiteilija Sanna Karlsson-Sutisna. Taidepuiston rakentamista ovat tukeneet Lappset Group, Lohja Rudus, Opetusministeriö, Pajutex, Hämeen ammattikorkeakoulun maisemasuunnittelun opiskelijat sekä Helsingin kaupunki.

EU:n Glitterbird-aidetta pienemmille hankkeeseen on mukana Suomen lisäksi Norja, Tanska, Unkari, Ranska ja Italia. Lasten veistospuisto Elämän kukka on ainutlaatuinen, sillä se on hankkeen ainoa pysyvä taideteos. Suurin osa hankkeista on taide-esityksiä.

Leena Seitola ■

Kuva Mauri Tahvonen

Annantalon taidekeskus

Annankatu 30, p. 169 3747,
www.kulttuuri.hel.fi/annantalo

11.11. asti Naperokino perjantaisin klo 10–12. Kahden tunnin filmikoosteet pyörivät non-stop-periaatteella avoimin ovin, joten näytöksissä on helpo piipahtaa pienten lasten kanssa. Vapaa pääsy.

18.–20.11. Taikalamppu-festivaali esittelee nuorta teatteria. Teatteri Annan ja muiden teatteriharrastajien esityksiä. Festivaalin yhteydessä järjestetään kansainvälinen seminaari teatteriharrastuksesta. Festivaaliohjelma löytyy www.kulttuuri.hel.fi/annantalo -nettiosoitteesta.

20.11. asti Lentoon, sanoi Leonardo da Vinci. Näyttely "Lentoon" esittelee italialaisen renessanssitaiteilijan keksijänä ja tiedemiehenä tekemää työtä. Hänen luonnostensa ja tutkielmiensa pohjalta rakennetut mekaaniset laitteet kertovat da Vincin uteliaisuudesta luonnon ilmiöitä kohtaan, ajan tavasta yhdistää tie ja taide sekä ikuisesta unelmastamme, lentämisestä. Kävijät voivat kokeilla muun muassa peilikirjoitusta Leonardon tapaan. Vapaa pääsy. Yleisöopastus sunnuntaina 6.11. suomeksi klo 13.30–14.30, ruotsiksi klo 15–16. Vapaa pääsy.

● **8.11. klo 18–19** Esa Saarinen luennoi aiheesta "Minä ja Leonardo". Vapaa pääsy.

Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa

Mikonkatu 17 C/Vuorikatu 14, p. 169 3316,
www.kulttuuri.hel.fi/caisa

● **4.11. klo 19–20** La Flamme Noire. La Flamme Noire Company esittää traditionaalista mustalaismusiikkia, laulua ja tanssia Mia Vasaran johdolla. Orkesterissa: Jenö Duka, cibbalom sekä Seppo Londy, kitarat ja balalaikat. Liput 12/10€.

● **12.11. klo 21–01** Cross Borders World Music Club. Robin DeWanin ja Jason Carterin isännöimä maailman musiikki-ilta. Mukana vierailuvia artisteja ja tiskijukkaa. Liput: 5€.

● **14.11. klo 14–17** Naisten kansainvälinen olohuone. Olohuone on maahanmuuttajanaisten ja suomalaisten naisten vapaamuotoinen tapaaminen. Ohjelmaan kuuluu keskustelua, esitelmä, kulttuuri-ohjelmaa ja ruokaa. Vapaa pääsy. Ilmoittautumiset: puh. 169 3984 tai oge.eneh@hel.fi.

● **15.–16.11.** Itä-Helsingin musiikkiopiston konsertit päiväkotiryhmille **ti ja ke klo 10.–10.45** sekä ala-asteryhmille **ti ja ke klo 11.–11.45**. Vapaa pääsy. Tiedustelut ja paikkavaraukset: p. 169 3897.

Kuva Daniel Green

Mitch Matlock (USA) on newyorkilainen soul- ja blueslaulaja, joka konsertoi Malmitalossa 25.11.

Lentoon, sanoi Leonardo da Vinci. Näyttely Annantalon taidekeskuksessa 20.11. asti.

- **16.11. klo 17–20** Caisan kansainvälinen kirjallisuudelta. Kansainvälisen suvaitsevaisuuden päivänä luetaan runoja ja tekstejä eri kielillä. Vapaa pääsy. Lisätietoja: Kiamars Baghbanin, p. 050-375 9830.
- **17.11. klo 13.30–15.30** MOKU-verkoston kokous.

Kanneltalo

Klaneettitie 5, lipunmyynti p. 731 24111. Avoinnna ma–to 9–20, pe 9–18, la 10–16, aulakenkilökunta p. 731 24105. www.kulttuuri.hel.fi/kanneltalo Lipunmyynti avoinnna ma–pe 11–14.30 ja 15–18 sekä kaksi tuntia ennen esityksiä, lipunmyynti.kanneltalo@hel.fi. Kanneltalon lipunmyynnistä voi ostaa kaikkia Lippupalvelu Oy:n ja Lippupiste Oy:n myynnissä olevia lippuja.

● **31.10. klo 19** Gigli-seuran syyskonsertti. Liput 25/20€.

● **2.11. klo 19** Soiva Kanzu: Tango Visions. Argentiina–Ranska–Suomi; Carlos Gardelin unohtumattomat tangot, Piazzollan tango nuevo ja Gallianon jazz-musette-tango kohtaavat suomalaisen tanssilavaperinte. Tangon monet kasvot sulautuvat lopuksi yhteen luoden uusia, konerytmien sävyttämiä näkyjä. Liput 5/3€.

● **3.11. klo 10** Soiva Kanzu: Tango Visions -koululaiskonsertti. Vapaa pääsy, ryhmien varaukset puh. 731 24111 (ma–pe 11–14.30 ja 15–18).

● **4.11. klo 19** Shewayya Sharqi -tanssinäytös. Tähtivieraana on egyptiläinen opettaja Khaled Mahmoud sekä suomalaisia tanssiryhmiä ja tanssijoita eri puolilta Suomea. Liput 12/7/5€.

● **9.11. klo 9.30 ja 10.30** Naperokino. Elokuvasarjat naperokaisille. Sarjojen kestot noin 40 min. Vapaa pääsy, lisätiedot ja varaukset puh. 731 24111 (ma–pe 11–14.30 ja 15–18).

● **10.11. klo 19** Eero Koivistoinen yhtye & Johanna Iivanainen. Konsertissa kuullaan Koivistoinen sävellyksiä mm. Juice Leskisen, Jorma Eton ja Tuomas Anhavan runoihin. Lisämausteena on luvassa jazzpitoisia sovituksia kotimaisista klassikoista. Sävellysten tulkinnasta vastaa Johanna Iivanainen. Liput 7/5€.

● **12.11. klo 16** Lauluhilloa lapsenmielisille – JimJamMurMur. Konsertissa kuullaan runoja, joita JimJamMurMurin jäsenet ovat säveltäneet ja soveltaneet erityisesti lapsia ajatellen. Näyttämölepano on Susanna Haaviston suunnittelema. Neljän naisen a cappella -yhtyeessä laulavat Johanna Iivanainen, Mirja Mäkelä, Jenny Robson ja Mia Simanainen. Liput 4€.

● **16.11. klo 19** Jussi Syren and the Groundbreakers. Kansainvälisen tason bluegrass-yhtye levynjulkaisukeikallaan. Liput 5–3€, alle 5-vuotiaat ilmaiseksi.

● **18.11. klo 19** Magyar Posse. Elokuvallista instrumentaali-post-rockia soittava Magyar Posse luo musiikillaan massiivisia ja intensiivisiä tunnelmia. Yhtyeen kakkosalbumi Kings of Time valittiin useissa musiikkimediaissa vuoden 2004 parhaaksi levyksi. Tärkeimpiä musiikillisia vaikuttajia Posselle ovat mm. elokuväsäveltäjä Ennio Morricone ja porilainen Circle. Liput 7/5€.

● **19.11. klo 18** Groove da Sambic – brasilialaisten rytmien huumaa kaikille aisteille. Tanssikoulu Sambicin oppilaat ja Alegria-ryhmä esittelevät samban koko kirjon. Esintyjänä on myös laulaja Ira Multaharju. Liput 10/5€, Lippupalvelun lisäksi Sambicin toimistolta p. 040-5355 526.

Malmitalo

Ala-Malmin tori 1, avoinnna ma–pe klo 9–20, la 9–16. Lipunmyynti p. 310 80835 ma–pe 10–12 ja 12.45–19. www.kulttuuri.hel.fi/malmitalo

● **31.10. klo 19** The Great Helsinki Swing Big Band & Gary Revel Jr. Uusi ammattisoittajista koostuva swing-musiikkiin erikoistunut ryhmä. Liput 10€.

● **2.11. klo 15** Anneli Saaristo: Matka menneeseen. Saaristo esittää mm. Veikko Lavin kappaleita. Liput 5€.

● **3.11. klo 17.30** Kuukumina. Yhtye soittaa pääosin afro-kuubalaista son-musiikkia. Vapaa pääsy.

● **8.11. klo 9 ja 10.15** Pelle Positiivi. Hassunhauska esitys. Liput 4€, varaukset p. 044 376 6033.

● **8.11. klo 19** Kamarimusiikkia: Beethoven – Šostakovitš. Liput 6€.

● **10.11.–1.12.** torstaisin klo 17.30 Bernardo Bertoluccin ohjaamien elokuvien sarja. Vapaa pääsy.

● **11.11. klo 19** Doug MacLeod (USA). Blueskonsertissa kuullaan myös Helge Tallqvist & Groovy Eyes plays George Smith. Amerikkalainen kitara-virtuosi MacLeod tulkitsee akustisine kitaroineen perinteiseen countrybluesiin pohjautuvia sävellyksiään. Liput 10€.

● **12.11. klo 18** Shamadaan ry: Faaron kisa ja muita tarinoita. Runojen rytmittämässä tanssinäytöksessä nähdään kissan lisäksi voro Ben Hassan, taateleista pitävä Adil, Hepo Sametitupa, Bagdadin kultakurkku sekä muita hahmoja. Koko perheelle. Liput 10/6€. Varaukset p. 050-409 4462.

● **13.11. klo 13–16** Lasten ETNOSO! Työpajoja ja konsertteja lapsille isänpäivänä. Mm. Arnold Chivalalan ja Topi Korhosen Pole Pole -duo esittää afrikkalaisten laulujen ohella villejä ja hauskoja rumpunumeroita klo 14.15 ja 15.15. Vapaa pääsy.

● **15.11. klo 10** Teatteri Hevosenkänkä: Kani Untuvakerä. Herttainen satunäytelmä on tarkoitettu kaikkein pienimmille. Liput 8€. Varaukset p. 439 1220.

● **15.11. klo 19** How Many Sisters ja Kirmo Lintinen Trio. Jazzlaulutrio esittää uuden albuminsa materiaalia. Sävellykset ovat pääosin Anna-Mari Kähärän käsialaa. Liput 8,50€.

● **19.11. klo 15** Tanssiteatteri Raatikko: Satuja ja sammakoita. Klassikkosatuja uutena iloisena kokonaisuutena; mukana on Punahilkkaa, Saapasjalkakissaa, prinsessoja, keijuja, ritareita, lohikäärme ja sammakoita. Liput 4€.

● **22.11. klo 10** Nukketeatteri Sampo: Yllätyslahja ystävälle. Lumenpehmainen kertomus metsäneläinten joulusta ja ystävydestä. Liput 7/6€ (ohjatuille lapsiryhmille). Varaukset p. 323 6968.

● **22.11. klo 19** Vihreä Palma: Almodóvarista pohjoiseen. Orkesteri esittää espanjalaisen Pedro Almodóvarin elokuvista tuttuja kappaleita suomeksi sovitettuina. Liput 8,50€.

● **23.11. klo 15** Jussi Raitinen ja kitara: Stadin lauluja ja muutakin. Liput 5€.

Meksikolainen Los de Abajo esiintyy Savoy-teatterissa 4.11.

Kuva Savoy-teatteri

● **24.11. klo 19** Kaanon: Pyhiä lauluja ja joulumusiikkia. Neljänlaisesti laulava ukrainalainen Kaanon-lauluryhmä esittää perinteistä ortodoksisia kirkkolaulua, klassisia ukrainalaisia kuoroteoksia ja joululauluja. Liput 6€.

● **25.11. klo 19** Mitch Matlock (USA). Newyorkilaisen laulajan soul & blues -konsertti. Matlock on kiertänyt maailman vähintään kuudesta; hän on ollut kiertueilla mm. Mary J. Bligen, Faith Evansin ja viisinkertaisen Grammy Award -voittajan Alicia Keysin kanssa. Liput 8,50€.

Savoy

Kasarmikatu 46-48, p. 169 3703.
www.kulttuuri.hel.fi/savoy

● **1.11. klo 19** Kirka – Elämäni eksynyt. Levynjulkistamiskonsertti. Liput: 25€.

● **4.11. klo 19** Los de Abajo (Meksiko). Musiikillista ilotulitusta ryydittää aimo annos showmeininkiä. Los de Abajo on värikäs sekoitus meksikolaista skata, latinalaisrytmejä, funkia, rockia, punkkia ja rappia. Bailumeiningistä huolimatta ryhmällä on tärkeä sanoma, se peräänkuuluttaa tasa-arvoa. Liput: 25/20€.

● **10.11. klo 19** ETNOSO! Esmä Redzepova (Makedonia). Mustalaismusiikin kuningattareksi kruunattu Esmä Redzepova lumooa maagisella äänellään ja valloittavalla persoonallaan. Turkkilais-serbialaiset juuret omaava Esmä laulaa 20 eri kielellä. Köyhistä olosuhteista päättäväisesti kuuluisuuteen ponnistanut Esmä on ollut vuosikymmeniä aktiivisesti mukana hyväntekeväisyystoiminnassa. Hän on kouluttanut ja kasvattanut lähes 50 romanilasta. Liput: 22/18€.

● **11.11. klo. 19** ETNOSO! Maurice El Medioni. Charmantia pianistiveteraania on luonnehdittu "Algerian Ruben Gonzaleziksi". Oranin kuhisevan, monikansallisen satamakaupungin juutalaisyhteisöön vuonna 1928 syntynyt El Medioni on ehtinyt uralaan oppia boogie woogiea, jazzia ja rumbaa amerikkalaissoitilailta, osallistua Oranin maailmankuulun rai-musiikin kehitykseen ja soittaa andalusianjuutalaista musiikkiakin. Liput 22/18€.

● **12.11. klo 19** ETNOSO! Kékélé. Kongolainen rumba on vuosikymmenet ollut suosituinta tanssimusiikkia Saharasta etelään. Kékélen tähdet ovat olleet rumban eturivin tekijöitä monissa merkittävässä yhtyeissä. He ovat olleet kehityksen kärjessä luomassa rumbasta modernimpaa soukous-tyyliä ja tuomassa uutta musiikkiaan Pariisin studioiden kautta koko maailman kuultavaksi. Viime vuosikymmenen lopulla nämä veteraanit kyllästyivät soukousiin ja päättivät uuden yhteensä kanssa palata kongolaisen rumban perusarvoihin, 50-luvun lämpimään akustiseen sointiin, 60-luvun hunajaisiin lauluharmonioihin ja 70-luvun aurinkoiseen svengiin. Nostalgisten kopioiden tekemiseen Kékélen vanhat herrat ovat kuitenkin liian luovia ja persoonallisia. Liput: 25/20€.

● **15.11. klo 18 & 21** Jonas Gardell: "Väckelsemöte". (suom. herätyskokous). "Väckelsemöte" -stand up -esityksellään Gardell on hurmannut sekä ruotsalaiset kriitikot, että yleisön. Esitystä on kuvailtu koomiseksi mestariteokseksi. Artisti ja kirjailija Gar-

Kauko Röyhkä konsertoi Stoassa 30. 11.

dell on tunnettu provosoivasta ja vilpittömän suorasta tavastaan kertoa itsestään, "medelsvenssonista". Hänen kertomuksensa saavat yleisön tuntemaan empatiaa, nauramaan ja itkemään samanaikaisesti, sillä Gardellin teksteistä ja esityksistä voi usein tunnustaa itsensä. Liput: 28/24€.

● **16.11. klo 19** Jormas 40-vuotisjuhlakonsertti. Konsertissa kuullaan Jormas-hittejä 60-luvulta. Alkuperäiskokoonpanosta mukana mm. Pepe Willberg, Ralle Wikström, Kicke Bergholm ja Hasse Walli. Liput: 25€.

● **17.11. klo 19** Vesa-Matti Loiri & orkesteri. Ystävän laulu I & II. Liput: 29€.

● **19.11. klo 19 & 20.11. klo 17** Reet silmissä. Kuusihenkinen Joulurevy. Joulutähtinä tuikkivat Eija Ahvo, Susanna Haavisto, Sinikka Sokka, Jussi Lampi, Puntti Valtonen ja Veeti sekä Janne Engblom Band. Liput: 36€. Esitykset myös **23. ja 24.11. klo 19, 30.11. klo 20, 1.–2.12. klo 17 & 20, 3.12. klo 16 & 19, 13.–17.12. klo 17 & 20.**

Stoa

Itä-Helsingin kulttuurikeskus, Turunlinnantie 1, Itäkeskus. Lipunmyynti p. 310 88411, stoa.lipunmyynti@hel.fi, Lippupalvelu ja tuntia ennen ovelta. www.kulttuuri.hel.fi/stoa.

● **30.10. klo 14** Yhteislaulutilaisuus. Laulattajana Kalle Partanen, säestää Olavi Palonen. Vapaa pääsy.

● **30.10. klo 17** Les Ballets C. de la B. (Belgia): bâche. Teos miehistä ja miesten maailmasta. Lavalla nähdään neljä loistokasta tanssijaa ja kaksi muusikkoa. Teoksen miehet ovat todellisesta elämästä, raavaita, mutta samalla tunteellisia. Les Ballets C. de la B. on tunnettu teoksistaan, jotka onnistuvat puhuttelemaan yleisöä monella tasolla. Kesto 1 h 15 min. Liput 20/15€. Lisätietoja: www.liikkeellamarraskuussa.fi

● **3., 4. ja 5.11. klo 19** Neuer Tanz (Saksa): Revolver. VA Wölflin ja Neuer Tanzin Revolver on viihdyttävä, älyllisesti kutkuttava nykytaideteos, joka haastaa katsojan näennäisen kevyellä asenteellaan. Hyvän meiningin alla kytee kantaaottava merkitystaso. Neuer Tanz on tanssija Wanda Golonkan ja kuvataiteilija VA Wölflin perustama ryhmä, jonka teokset syntyvät kollektiivisesti. Ne yhdistävät liikettä, tanssia, valoa, musiikkia, ääntä sekä arkkitehtuuria. Kesto n. 2 h. Liput 20/15€. Lisätietoja: www.liikkeellamarraskuussa.fi

● **5.11. klo. 12–16** Kauhua kakaroille. Iloinen kauhutapahtuma kaikenikäisille lapsille. Voita pelkosi ja löydä rohkeutesi! Pikkiiriikkisiä pelkoja ja hyytävää kauhua. Kaameita ääniä. Paljon tekemistä, kokemista ja näkemistä. Mukana taiteilijoita monesta kulttuurista. Tule naamioituneena tai löydä oma kauhuhahmosi täältä! Vapaa pääsy.

● **8.11. klo 18** Tommi Kittä & Co., Iiro Rantala & lauluyhtye Rajaton.

● **11.11. klo 19** Tommi Kittä & Co.: Gaalailta eli pieniä juttuja näyttämöllä.

● **12.11. klo 19** Tommi Kittä & Co. & Doina Klezmer. Suomalaisen nykytanssin kärkeen kuuluva koreografi Tommi Kittä tuo tanssiryhmänsä kanssa Stoaan kolme virtuoosimaisen liikkeen ja musiikin iltaa. Mukana on kutsuttu myös Iiro Rantala, lauluyhtye Rajaton ja Doina Klezmer-yhtye. Liput 15/10€.

● **10.11. klo 18** Tapetti ja seinä – naisen arki Suomessa -luento. Tanssija Özen Erdiç: Miksi balettitanssija? – Musliminaisen ristipaineita. Vapaa pääsy.

● **12.11. klo 16** Kuhmon kamari Stoassa. Esiintyjinä ovat Heini Kärkkäinen, piano ja Kamus-kvarretti. Liput 11/9€.

● **16.11. klo 19** (ensi-ilta) 5 koreografiaa rakkaudesta. Manifestivaalilla nähdään monipuolista ja kansainvälistä nykytanssia. Illan aikana esitetään viideltä koreografialta tilatut teokset. Juontajana on dragtähhti Sirkka Tälli. Kesto n.1,5 h, väliaika. Liput 20/15€. Esiitykset myös **18., 19., 21., 22. & 23.11. klo 19.**

● **17.11. klo 12, 13 & 18.30** Jyväskylän kaupunginteatteri: Sydämen käärin silkkiliinaan. Lauluista ja loruista punottu vauvateatteriesitys niille, joiden paras katsomopaikka on vielä äidin tai isän sylissä. Esityksessä on mukana lauluja, loruja, leikkejä, musiikkia ja ihmisen ääntä. Kesto n. 30 min. Liput 3€.

● **19.11. klo 15** Salatut eläimet – runoja eläimistä ja heidän ihmisistään. Stoa lausujat esittävät. Vapaa pääsy, ohjelma 1€.

● **20.11. klo 14** Yhteislaulutilaisuus. Laulattajana Kalle Partanen, säestää Olavi Palonen. Vapaa pääsy.

● **30.11. klo 19** Kauko Röyhkä. Kauko Röyhkä, laulu, Timo Vikkula, kitara, Mats Hulden, basso & Tero Kling, rummut. Kesto n. 1 h. Liput 10/8€.

● **2.12. klo 19 & 3.12. klo 16** Jussi Nevan urakka. Tragikoominen näytelmä kertoo suomalaisen yrittäjän sisusta ja jäärapäisyydestä. Kesto n. 1 h 40 min, sis. väliajan. Liput 10/8€.

Vuotalo

Mosaiikkitori 2, Lipunmyynti p. 310 88803, Lippupalvelu ja tuntia ennen esityksiä ovelta. www.kulttuuri.hel.fi/vuotalo

● **31.10. klo 18** Maanantaileffa: Ocean's twelve. Nyt heitä on yksi enemmän. Ryöstetty 160 miljoonaa ei ole enää suuri raha kun kaikki tuhlaavat sitä kuin merimiehet lomillaan. Kun Vegasilainen kiho haluaa velkansa takaisin, tarvitaan uusi, häikäisevä suunnitelma. Pääosissa: George Clooney, Brad Pitt, Matt Damon. Kesto 2 h, K12. Vapaa pääsy.

● **1.11. klo 13** Senioritanssit. Saseka House Band. Liput 3€.

● **3.11. klo 19** Bygga Big Band. Helsingin Työväenyhdistyksen puhallinorkesteri. Seitsikko- ja puhallinorkesteriperinteestä tyyli on vaihtunut big band -musiikkiin. Bygga Big Band koostuu nuorista ammattiotopiskelijoista sekä jazz-musiikin kovista konkareista. Ohjelmistossa on pääasiassa jazzia, mm. Thad Jonesilta, Tom Harrellilta, Bob Mintzeriltä ja Dave Lalamalta. Mukana on myös perinteisiä klassikoita, kuten Count Basie ja Duke Ellington. Liput 10/8€.

● **7.11. klo 18** Maanantaileffa: Pelon maantiede. Oikeushammaslääkäri Oili Lyyry ryhtyy selvittämään Helsingin rantavesistä löytyneen vainajan henkilöllisyyttä ja törmää sangen pirulliseen suunnitelmaan, jossa vainajan on tarkoitus olla vasta ensimmäinen. Kesto 1 h 31 min, K15. Vapaa pääsy.

● **12.11. klo 17–20.30** Intialainen Diwali-juhla. Intialaista valon ja uuden vuoden juhlaa Diwalia juhlistetaan muun muassa tanssi- ja musiikkiesityksin. Juhla päättyy herkulliseen intialaiseen illalliseen. Liput 10/5€, alle 5-v. ilmaiseksi. Illallinen sisältyy lipun hintaan. Lisätietoja: www.suomiintiaseura.fi

● **14.11. klo 18** Maanantaileffa: Oven takana. Elokuva käsittelee vaikeita aikuisia teemoja: lapsen kuoleman mukanaan tuoma menetystä ja surua, jota ei ole kyetty käsittelemään: brutaalia kynnisyttä, jonka epätoivoisena päämääränä on tuhota viimeinenkin toivonsäde. Tästä on tunnehömpä kaukana. Pääosissa: Jeff Bridges, Kim Basinger. Kesto 1 h 46 min, K15. Vapaa pääsy.

● **15.11. klo 13** Senioritanssit. Trio Barbarello. Liput 3€.

● **19.11. klo 16** Helsingin kaupunginorkesterin kamarimusiikkisarja. Liput 11/9€, kolmen konsertin sarjalippu 24€.

● **21.11. klo 18** Maanantaileffa: Eila. Sydämellinen ja koskettava elokuva 39-vuotiaasta naisesta, joka lähtee mahdolltomalta tuntuvaan taisteluun ihmisarvoisen kohtelun puolesta. Kesto 1 h 30 min, K12. Vapaa pääsy.

● **26.11. klo 14** Lasten lauantai. Ooppera- ja teatteriseurue Kapsäkki esittää Noidan Taika-peilin. Suosituissa satuoopperassa Prinssi ja Prinsessa ovat joutuneet pulaan, kun viekas Noita yrittää saada Prinsessan ja valtakunnan itselleen. Lapset ovat tärkeässä roolissa, kun Prinsessa pitää pelastaa. Yli 3-vuotiaille, kesto 45 min. Liput 4€.

● **28.11. klo 18** Maanantaileffa: Tahraton mieli. Joel järkyttyä kuullessaan, että hänen tyttöystävänsä Clementine on poistattanut heidän myrskyisän suhteen muististaan. Epätoivoisena hän ottaa yhteyttä menetelmän keksijään pyyhkiäkseen omankin muistinsa. Pääosissa Jim Carrey, Kate Winslet. Kesto 1 h 43 min, K11. Vapaa pääsy.

Stadissa tapahtuu

Klassista musiikkia Finlandia-talo

Karamzininkatu 4, p. 40241. www.hel.fi/filharmonia. Liput 15/10/5€ Lippupisteestä p. 0600 900 900 (0,95€/min+pvm/lna) klo 7–22.

● **3.11. klo 19** HKO, johtajana Jorma Panula, solistina Monica Groop.

● **9. & 10.11. klo 19** HKO, johtajana Paavo Berglund.

● **17.11. klo 19** HKO, Sibelius-kapellimestarikilpailun menestyjä, solistina Cho-Liang, viulu.

Teatteria Kaupunginteatteri

Ensi linja 2, lipunmyynti p. 394 022 ma–pe klo 9–18, la klo 12–18 Eläintarhantie 5 ja tuntia ennen ovelta, studio Pasila, Ratamestarinkatu 5, Lippupiste joka päivä klo 7–22 p. 0600 900 900 (1,25€/min + pvm). www.hkt.fi

● **2.11. klo 19** showmusikaali Rimakauhua rakkauudessa teatteristudio Pasilassa. Musikaali kertoo rakkaudesta – ihmisistä ja suhteista. Showmusikaalin jokainen laulu on oma tarinansa. Brittiruonilija Richard Maltbyn sanoitukset kertovat hauskasti ja viisaastikin ihmiselämästä. Episodeina etenevä esitys luo koko rakkauten taivaan poutapilvineen, rajumyrskyineen, kuutamoineen. Siinä on paljon iloa, pilkahtelevia katseita, ujoja hymyjä ja villiä riemua, mutta myös luopumista ja surua. Säveltäjä David Shiren musiikki on esiintyjille haasteellista ja mukaansa tempaavaa. Laulujen tyylilajit vaihtelevat satuttavan kauniista balladeista äärimmäiseen slapstick-komediaan. Mukana on myös tarttuvia hittejä.

Lauri Tähkä & Elonkerjuu hurmaa Vuotalossa 5.12. kello 19.

Rimakauhua rakkauudessa -showmusikaalin upeat laulaja-näyttelijät Pauliina Kiuru, Antti Timonen, Sami Hokkanen ja Hanna Kaila ovat tuttuja Miss Saigon -musikaalista.

Hannu Leivon suomentaman musikaalin ohjaa Milko Lehto. Lavalla nähdään Pauliina Kiuru, Hanna Kaila, Antti Timonen ja Sami Hokkanen. Laulavan nelikon lisäksi studio Pasilan näyttämöllä esiintyy pianisti Jukka Nykänen basistin (Pekka Korhonen/ Håka Virtanen) kera. Seuraavat esitykset ovat **3., 4., 9., 18., 19., 22. ja 23.11.** Liput 24€.

Kaupunginmuseon toimipisteet

ovat avoinna su–to klo 11–16, ellei toisin mainita. Pääsyt maksut 3/1,50€, alle 18-v. ilmaiseksi. Torstaisin on vapaa sisäänpääsy. www.helsinginkaupunginmuseo.fi

● **Kaupunginmuseo**, Sofiankatu 4, p. 169 3933. Horisontissa Helsinki -näyttely kertoo kaupungin vaiheista 450 vuoden aikana. Avoinna ma–pe klo 9–17, la–su klo 11–17.

● **Katumuseo**, Sofiankatu, p. 169 3933. Vapaa pääsy.

● **Hakasalmen huvila**, Karamzininkatu 2, p. 169 3444. Helsinki kehüksissä. Helsinki-aiheista taidetta.

● **Sederholmin talo**, Aleksanterinkatu 16-18, p. 169 3625. Näyttely esittelee dramaattisia vuosia 1808–1809 sekä Ruotsin ja Venäjän vallan ajan perintöä Helsingissä.

● **Raitioliikennemuseo**, Töölönkatu 51 A, p.169 3576.

● **Koulumuseo**, Kalevankatu 39-41, p. 310 87066. Kahteen vanhaan puutaloon sijoitetussa museossa on luokkahuoneita, opetusvälineitä, valokuvia ja tietopankki.

● **Tuomarinkylän museo**, Tuomarinkylän kartano, p. 728 7458. Museo avataan 27.11.

● **Lastenmuseo**, Tuomarinkylän kartano. Mammutista marsuun -näyttely johdattaa perheen pienimmät Helsingin eläinten historiaan.

Nallen kuvalla merkityt esitykset ovat lapsille ja lapsenmielisille.

Toimitus kokoaa kalenterin painottaen Helsingin kaupungin organisoimia tapahtumia. ● Lisätietoja Helsingin tapahtumista löytyy osoitteesta <http://www.helsinki.aktivist.fi>. ● Toimitus ei vastaa ohjelmaan tulleista muutoksista. ● Seuraavaan 4.12. ilmestyvään Helsinki-infoon tarkoitettujen tapahtumatiedot pyydetään lähettämään toimitukseen 28.10. mennessä.

Kartanoelämää ja elokuvia

Kun Leif Wager elokuvassa Katariina ja Munkkiniemen kreivi laulaa Regina Linnanheimon esittämälle salaiselle lemmitylleen ikivihreäksi muodostuneen ”Sua vain yli kaiken mä rakastan”, taustalla ei pilkoka Munkkiniemen vaan Herttoniemen kartanopuiston lampi.

Herttoniemen kartano oli suurimmillaan 1700-luvun loppupuolella. Myllypuro, Roihuvuori, Herttoniemi ja Tammisalo ovat nousseet sen silloisille maille. Linnanrakentajantien varrella sijaitseva Herttoniemen puutarha- ja puistoalue on yhä Suomen hienoimpia vanhoja kartanopuistoja. Barokkityyliseen muotopuutarhaan kuuluvat pitkät lehmuskujat, nurmiparterrit ja koristeitukset. Hedelmä- ja marjapuutarhasta muistuttaa enää yksinäinen päärynäpuu.

Puiston toinen osa on englantilaistyylinen maisemapuisto romanttisine lampineen ja mutkittelevine polkuineen. Lammen partaalla kohoaa toinen puiston kahdesta huvimajasta, joita mainitaan empire-tyylin mestarin **Carl Ludvig Engelin** suunnittelemiksi.

Kartanon pihapiirissä on päärakennuksen lisäksi työläis- ja talousrakennuksia ja Täcktommin kartanosta siirretty tuulimylly. Alueen pohjoisosassa sijaitsee Knusbackan maalaistalon rakennusryhmä, joka siirrettiin Sipoosta 1920-luvulla.

Suomalainen elokuva löysi Herttoniemen kartanon maisemat ja museorakennukset jo 1920-luvulla. **Sakari Topeliuksen** novelliin perustuvaa *Rautakylän paronia* filmattaessa kartano esitti kuvitteellista Näsijärven rannalla sijaitsevaa sukukartanoa. Täällä kuvattiin myös muun muassa **Toivo Särkän** ohjaama, **Tauno Palon** ja **Ansa Ikosen** tähdittämä yleisömenestys *Kulkurin valssi* vuodelta 1941. Hiukan myöhemmin näissä maisemissa seikkaili Rosvo-Roope samannimisessä elokuvassa. Elokuvien ulkopuolella monenlaista draamaa ja traagisia kohtaloita on sisällyttänyt kartanonkin vaiheisiin.

Suuruuden aika

Herttoniemen kartanon historia alkaa kolmesta keskiaikaisesta rälsstitilasta. Yhtenäinen kartano muodostui 1700-luvun alussa, jolloin tarmokas helsinkiläinen meritullitarkastaja ja kämnääri-oikeuden puheenjohtaja **Peter Wetter** hankki tilukset omistukseensa. Kartanon seuraava omistaja oli hänen Helsingin pormestarina toi-

Kartanon puistossa on kaksi Engelin suunnittelemaa uusklassista huvimajaa.

minut **Abraham**-poikansa. Pidetyn pormestarin mukaan nimettiin sittemmin kartanoaluetta pohjoisessa sivuava Abraham Wetterin tie.

Vuonna 1752 Herttoniemen kartanon osti **Augustin Ehrensvärd**. Neljä vuotta aiemmin hän oli aloittanut suururakkansa Viaporin merilinnoituksen rakentamisen. Tilan maille hän perusti tiilitehtaan, joka tuotti tiiliä linnoitustöihin.

Tehdasta täydentämään rakennettiin Suomen ensimmäinen posliini- ja fajanssitehdas 1760-luvulla. Samalla vuosikymmenellä perustettiin kartanon alkuperäinen englantilaistyyppinen puutarha. Samojen ihanteiden mukaan luotiin tuolloin myös Piperin puisto nykyisessä Suomenlinnassa.

Kartanon nykyisen päärakennuksen rakennutti vara-amiraali **Carl Olof Cronstedt** 1810-luvulla posliinitehtaan polttimon päälle. Aiempi päärakennus sijaitsi Herttoniemen salmen tuntumassa, missä nykyään on ruotsinkielinen ala-asteen koulu.

Cronstedt tilasi kaksikerroksisen kivitalon suunnittelutyön arkkitehti **Pehr Granstedtilta**, joka oli työskennellyt C. L. Engelin kanssa. Kaupungininsinöörinä Granstedt suunnitteli sittemmin Helsinkiin useita pieniä kaupunkitaloja, muun muassa Uschakoffin talon Pohjois-Espladin ja Unioninkadun kulmassa, jossa nykyään toimii kaupungin matkailutoimisto.

Herttoniemen kartanon päärakennus koki muutoksia 1880-luvulla, jolloin pohjoispuolelle lisättiin parveke, etelän puolelle altaani pilareineen ja länsipäätyn porraskakennus.

Cronstedtista Bergbomiin

Puotilan kartanossa syntynyt Cronstedt kirjoitettiin jo yhdeksänvuotiaana vapaaehtoisena kruununprinssi **Adolf Fredrikin** rykmenttiin ja hän eteni nopeasti sotilasuralla kunnostautuen etenkin Ruotsinsalmen meritaistelussa Venäjää vastaan. Mutta ennen kaikkea Cronstedt muistetaan maanpetturiksi katsottuna Viaporin komendanttina, joka Suomen sodan aikana 1808 luovutti Pohjolan vankimpana pidetyn linnoituksen venäläisten käsiin käytännössä taistelutta.

Cronstedt tuomittiin kuolemaan, mutta tuomiota ei pantu täytäntöön keisari Aleksanteri I:n puuttuttua asiaan. Herttoniemen kartanoon viimeisiksi vuosikseen vetäytynyt Cronstedt paneutui antaumuksella kartanon puutarhan kehittämiseen. Polveilevaa, hämyisää maisemapuistoa laajennettiin ja luotiin päärakennuksen edessä avautuva säännöllinen barokkipuutarha kukkaistutuksineen. Eristynyt ja aikalaistensa halveksima Cronstedt kuoli Herttoniemessä 1820.

Hävityn sodan seurauksena Suomi irrotettiin Ruotsista, ja siitä tuli autonominen suuriruhtinaskunta Venäjän yhteydessä. Maan kehitys sai tästä uuden suunnan, joka vei kohti täyttä itsenäisyyttä. Suomen erottamista Ruotsista oli ajanut jo Anjalan liitoksi kutsuttu upsee-

Herttoniemen kartanon päärakennus rakennettiin 1810-luvulla posliinitehtaan polttimon päälle.

rien salaliitto, jonka jäsenten kerrotaan pitäneen salaisia kokouksiaan Herttoniemen kartanossa 1700-luvun lopulla.

Cronstedtin jälkeläiset myivät kartanon 1859 Oulun lääninkamreerille **Carl Gustav Bergbomille**. Viimeinen yksityinen omistaja, maanviljelysneuvos **John Bergbom** oli kiinnostunut uutuuskasveista ja -koneista ja kartanokulttuurin vaalimisesta. Hän sai dramaattisesti surmansa marraskuussa 1917 aseita etsivien punakaartilaiden tunkeutuessa taloon. Vanha mies ammuttiin aamiaispöytään.

Lapseton **Helene**-leski muutti pois ja kartano ja sen jäljellä olevat maat siirtyivät Svenska Odlingens Vänner i Helsingin -yhdistyksen omistukseen, kuten Bergbom oli toivonut.

Museo ja ravintola

Talonpoikaisperinteen säilyttäjäksi vuonna 1906 perustettu Svenska Odlingens Vänner i Helsingin haaveili talonpoikaismuseon luomisesta. Herttoniemen kartanon yhteyteen yhdistys suunnitteli siirtävänsä maalaistaloja, kalastajamökkejä ja ranta-aittoja, joista olisi muodostunut suomenruotsalaisten oma Seurasääri, kartano- ja ulkomuseo. Suunnitelmista toteutuivat tuulimyllyn ja Knusbackan maalaistalon siirto. Kansatieteellisiin esinein sisustettu Knusbacka toimii ulkomuseona.

Kartanon päärakennuksessa on yhdistyksen ylläpitämä kartanomuseo, jossa on talonpoikais- ja säätyläisesineistöä. Alakerta on omistettu Bergbomin ja yläkerta Cronstedtin suvulle. Kartanomuseo on avoinna loka–huhtikuussa kuukauden ensimmäisenä sunnuntaina klo 12–14 ja touko–syyskuussa joka sunnuntai klo 12–14. Vieraisessa 1700-luvulta periytyvässä pehtorin tuvassa kodikkaine kammareineen toimii nykyisin ravintola Wanha Mylly, joka on avoinna joka päivä ympäri vuoden.

Puisto ja puutarha kunnostettiin 1990-luvulla. Puutarhataiteellisesti ainutlaatuisista kokonaisuutta vaalitaan yhä Cronstedtin suunnitelmia kunnioittaen.

Rita Ekelund ■

Lähteitä

- Bo Lönnqvist: Vanhoja kartanoita Helsingin seudulla, Schildts 1995
- Kaj Dahl ja C. J. Gardberg: Suomen kartanoita, Otava 1998
- Jari Sedergren ja Eva Packalén: Herttoniemi näytelmäelokuvissa 1920–1970 (www.valt.helsinki.fi/staff/sedergre/hertto.htm)
- www.hertonasgard.com

Pääovelta aukeaa säännönmukainen barokkityylinen puutarha.

Keramik och gympa på barnens Arbis

Det är ganska nojsigt och stökigt i konstklassen på Arbis i Stoa i Östra centrum. Det blir så när åtta nio flickor i nio tio års åldern samlas i ett rum på eftermiddagen efter skolan.

De är där för att lära sig grunderna i keramik. Om olika tekniker, olika slags lera och allt om bränning, målning och glasyr. Fast glasyrämnen är för giftiga och brännugnen för het så det sköter keramikklassens lärare **Hans-Peter Holmstén** om. Han är också numera huvudlärare i Arbis konstämnen. Holmstén har 14 års erfarenhet av att lära bildkonst åt skolelever i grundskolan i Hangö.

Flickorna på keramiktimmen har många projekt på gång. **Emma** bearbetar långsamt och med omsorg kanterna till en skål som hon tillverkar åt hundarna i familjen. Hemma hos henne finns två hundar, **Kipper** och **Kotte**, som ska dela skål.

– Det går nog bra, säger Emma.

På andra sidan bordet knäpar och knådar **Åsa** med en något mindre skål. På yttre sidan trycker hon Hamstern Jerry. Skålen är rätt stor för en hamster men Åsa säger att hamstern är stor för sin sort.

– Fast det är inte min hamster för jag har ingen hamster och jag får ingen heller. Men

min kompis har en hamster som är så söt, säger hon.

I ett hörn sitter **Ronja** och drejar. Det är inte alldeles enkelt att få lerklumpen att lyda och formas till någonting.

– Hej, Pettson! Kom och hjälp mig, hojtar hon. Det är så flickorna kallar Holmstén.

Han ger råd och uppmanar henne att pressa mera. Hon pressar men lerklumpen vill inte.

Keramikkursen ordnas på tisdagseftermiddagar mellan 14.30 och 16.00. Några fler skulle rymmas på kursen som fortsätter på våren och kostar 24 euro per termin. På det kommer materialavgiften på 15 euro.

■ **Holmstén heter han. Men kallas för Pettson efter Pettsson och Findus.**

– Pojkar är också välkomna, hälsar Holmstén.

Många av konstkurserna på Arbis rullar på enligt gammalt och eftertraktat schema. Holmstén har infört några nyheter:

– Nationalmuseum har öppet hus på tisdagskvällar och då går teckningsgruppen från Dagmarsgatan till museet för att teckna. Jag har också återinfört Gallerironden som sker en gång i månaden då gruppen ser någon aktuell utställning.

Nytt är också kursen i modellbygge som Holmstén hade hoppats att skulle attrahera män.

– Än så länge är ingen man anmäld men tid finns för kursen ordnas den 2 och 3 december.

Keramik för 7–12-åringar är inte den enda kursen för barn på Arbis även om praktiskt taget allt är riktigt till vuxna. Arbis ordnar bland annat med gymnastik i Rastis i Nordsjö. Gymnastiken för 4–6-åringar ordnas på måndagskvällar mellan 17 och 17.45 och gymnastiken för 7–8-åringar följer direkt på med start 17.45 till 18.30. Gympalärare är **Minea von Wright**. Avgiften för gymnastikkurserna är 12 euro i terminen.

Vid "stora" Arbis på Dagmarsgatan i Tölö är barn välkomna på gymnastiken för barn och vuxna. Den är avsedd för barn mellan tre och fem år och med på gympan är antingen mamma eller pappa eller någon annan vuxen. Gymnastiken leds av **Lotta Lindh** och den ordnas på onsdagar mellan 18.15 och 19.00. Gympan kostar 6 euro för barn och 12 för vuxna.

I Arbis regi ordnas därtill träslöjd för barn och vuxna. Träslöjden pågår i Kottby lågstadieskolans slöjdsal och lärare är **Kenneth Vuorinen**. Avgiften för barn är 15 euro, för vuxna 30 och därtill kommer en materialavgift.

Klackarna i taket

Musiken sveper över lokalen och de dansade paren i takt till musiken. Danskvällarna i regi av svenska pensionärsförbundet fortsätter.

Nu är adressen anrika Arbetets Vänners hus vid Annegatan 26. Aktiasalen är inte längre Aktiasalen utan är nattklubb som heter Stockholm.

Men dansen går och "Får jag lov?" lyder nu ytterligare två onsdagar hos AV. Kvällen inleds med en danskurs mellan 18 och 19 och för danstimmen uppbärs ingen avgift.

– I anslutning till dansgolvet finns rum för umgänge och sam-

varo. Vi har inget danstväng och alla som vill komma bara för att ta sig en öl eller kaffe och träffa både nya och gamla vänner är välkomna. Någon åldersgräns har vi inte heller. Alla är lika välkomna, gammal som ung, säger **Majlis Kvist** på pensionärsförbundet.

De två återstående danskvällarna ordnas den 2 november och den 7 december. I november dansar man till takt av musik av Diktyon Five och i december står Hendrix för musiken.

Dansen pågår mellan 19 och 22 och den egentliga danskvällen kostar 10 euro. Biljetter hos Luckorna eller vid dörren.

Foto Leif Weckström

Får jag lov? Svenska pensionärsförbundets danskvällar fortsätter 2 november och 7 december, nu på AV vid Annegatan 26.

Foto Leif Weckström

Staden som inte längre är

Första gången jag klättrade upp för de femton trappstegen till skolgården vid Elisabetsgatan 13 möttes jag av ett väldigt vrål. Så urskilde jag ropet.

– Mera blod, större ring!

Så inleder **Per-Erik Lönnfors** det andra kapitlet i sin ungdomsskildring *Svenska talande sämre folk* som kom ut för någon månad sedan.

Fortsättningen lyder:

"Ett par hundra skolpojkar trängdes runt två slagsbultar för att få en skymt av enviget. Det fanns ingen chans för den kustodierande läraren att tränga igenom hopen, så han föredrog att titta åt något annat håll medan kampen avgjordes.

När klockan ringde och vi klassvis skulle ställa oss i kö framför ingången brukade ordningen vara återställd. Förloraren torkade bort blod och tårar och bearbetade sitt nederlag; segraren hade stigit några pinnhål i klassens hackordning."

Det är en lakonisk, korthuggen berättelse om åren efter andra världskriget, åren efter tiden som krigsbarn i Sverige, åren då

En svunnen värld. Per-Erik Lönnfors skildrar med inlevelse och utan sentimentalitet sina år i Revan, det vill säga pojkskolan Svenska reallyceum som lades ner i början av 70-talet. I dag arbetar finska Sibelius-lukio i det nyklassiska huset.

det var brist på det mesta, åren då många män som återvänt från kriget kände sig vilsna och förlorade och åren då grundskolan ännu inte hade införts utan man antingen gick "folksen" och började arbetade eller hade föräldrar som hade råd att betala för lärdoms skolan.

Det fanns dock ett alternativ, att bli frielev vilket betydde att eleven inte behövde erlägga terminsavgift. Per-Erik Lönnfors hade en halv frielevplats och han hör dessutom till en exklusiv skara som gått i Svenska reallyceum och stannat på klassen bara en enda gång.

I "Revan" stannade pojkarna nämligen inte bara en gång eller två gånger utan ofta ännu fler. För att inte nämna alla som slutade på vägen.

– Vi var 120 pojkar som började samtidigt. Vi var fem kvar året vi skrev studenten, säger han. När Lönnfors kom till Revan i femman var han fjorton år. På samma klass fanns två som hade fyllt 18 och flera 16- och 17-åringar. Alla fick samma undervisning. På den tiden hade ingen hört om åldersintegrerad undervisning.

"Under de år jag gick i Revan var skolan en avstjälningsplats för elever som misslyckats i andra läroverk. Antingen för att de stannat två år på samma klass eller hade blivit relegerade av andra orsaker.

Mest kom de från Norsen, men i bland också från privata skolor. En sådan låg på Mikaelsgatan, och hade elever som både ekonomiskt och socialt stod över sina lärare, och även lät dem veta det."

Per-Erik Lönnfors skildring av Helsingfors mellan mitten av 1940-talet och mitten av 1950-talet är både ömsint och skarpt iakttagande. Detaljerna är många och beskrivningarna ingående. Han lyckas samtidigt undvika all nostalgi och sentimentalitet.

– Mycket minns jag helt enkelt tack vare att jag har sparat årsberättelser. Jag har också haft tillgång till skolans matriklar. Minnen, stämningar och känslor vaknar och återkommer när man bläddrar i handlingarna, säger han.

Att han inte minns helt fel har responsen på boken visat.

– Många har kontaktat mig och bekräftat mina berättelser. Många har också kunnat komplettera händelser och detaljer.

Den lönnforska familjen, som bodde på Bangatan, finns inte längre. Lönnfors skildrar med värme sina två bröder – den yngre gick genom isen och dog bara sju år gammal, den äldre dog på sin 70-årsdag – och sin hårt arbetande mamma som gjorde allt för att hålla ihop hemmet och familjen.

"Mamma var mycket noga med renligheten i vårt hem. Det är en fördom att associera den tidens arbetarklass med smuts och ohyra. Jag har knappast träffat någon renligare människa än min mormor, trots att hon hade en suput till karl och sju snoriga ungar".

Lönnfors egen pappa var också begiven på sprit och han relaterar inga trevliga minnen om honom. Det har många reagerat på och kritiserat honom för.

– Jag beskriver honom såsom jag upplevde honom då. Först långt senare har jag sett hans tragedi och sett honom på ett annat sätt.

Lönnfors är i dag pensionerad från journalistiska och administrativa chefsposter vid bland annat Hufvudstadsbladet och Finska Notisbyrån. Han leker nu med tanken på att fortsätta skildra en annan betydelsefull period ur sitt liv.

– Det vill säga åren då jag arbetade vid utrikesministeriet. Det UM finns inte heller längre, säger han.

Svenska veckan – veckan full av händelser

Svenska veckan håller på att etablera sig som ett årligen återkommande evenemang som pågår i hela stan och riktar sig till alla åldrar. Det är fjärde gången gillt för Svenska veckan och syftet är dels att uppmärksamma svenskan och bjuda på språkbud i miniatyr, dels ordna med upptåg för alla svensk-språkiga i och utanför stan. Veckan pågår 1–6 november.

På programmet står allt från barnteater och klubbkvällar till öppet hus på finlandssvenska institutioner och konserter och bio. Hela förteckningen över alla program finns på www.svenskaveckan.fi

Några plock ur programmet visar på bredden i veckan: Startkottet går **den 1 november** i Luckan med Bettina Sägbom, Jaakko Saariluoma och Astrid Thors. Samma dag har Schildts förlag öppnat sin bokhandel i de nya lokaliteterna på Georgsgatan 18. I samma hus, även kallat G18 pågår under

veckan Familjevverkstad i flera omgångar och på till exempel Hufvudstadsbladet ordnar man med gratis rundvandring tisdag–fredag. Svenska Yle eller FST berättar om den svenska verksamheten i träffpunkt@lasipalatsi på Mannerheimvägen 22-24 under flera dagar.

Den 2 november bjuder Helsingfors svenska Marthaförening på sopplunch vid Tre smeder – så länge soppan förslår – och samma dag kan man delta i Folkhälsans hjärngymna för seniorer på Verandan. Samma dag ordnar man öppet hus på G18 med guidning i den fina festsalen och så går en Antikrunda i Luckan.

Torsdagens program innehåller bland annat debatten med rubriken Vad tror ni hände sen? – om svenskan, den svenska

kulturen och den fysiska miljöns betydelse för språket. Det sker på Arcada i Majstad. Senare på kvällen ordnar svenska kvinnoförbundet i Sörnäs ytterligare seminarium om språk och identitet, nu under rubriken Barnens mångspråkighet.

Killarnas kväll i Lönkan betyder att killarna i Brages musikskola visar vad de går för med konsert i Lönkan. Allt från klassiskt till pop&rock.

Fredagen innehåller Klubb Heco på Verandan. Klubbkväll, band och djs. Ösig kväll som alternativ till Svenska natten.

På lördag fortsätter KonstKompaniets Svenska veckan – En progressiv utställning som har pågått hela veckan i G18. På Svenska dagen blir det bland annat improvisationsfest med Stjärnfall och Stella Polaris på svenska och finska i Kablefabriken.

Film, Ferlin och filocafé

Nordisk filmvecka och kväll med Nils Ferlin är på gång i Luckan/Verandan i november och därtill kommer alla evenemang för barnen.

Den nordiska filmveckan följer som en fortsättning på Svenska veckan. Filmerna visas 7–11 november kl. 12 och 18 och repertoaren består av Bo Widerbergs Kvarteret Korpen. Ingmar Bergmans Sjunde inseglet, Stefan Jarls Dom kallar oss mods och Roy Anderssons En kärlekshistoria.

Filocafé i november är den 6 respektive den 20 kl. 15. Den 6 är temat Genus och Jan Wickman inleder med rubriken Könsoordning. Två veckor senare är det Louise Agnesdotter ... fast egentligen är vi ju alla individer. Kan vi tala om kvinnor som grupp och män som grupp?

Nordiska filmveckan omfattar också ny nordisk film för både barn och vuxna. Mer information om programmet med tidtabeller på www.luckan.filmvecka

- Den 12 november kl. 15 Med tusen kulörta lyktor med Nils Ferlin.
- Den 19 november gästar Teater DaCapo Luckan.
- Den 22 november blir det Novembertjuttning, Minimässa om alternativa behandlingsmetoder.
- 25–27 november står astangajoga för ungdomar på programmet.
- Den 28 november är det dags för Folkhälsans trivselkväll.

Barnens program

Saftsalongerna på lördagar kl. 13.

5.11 Lilla spöket Laban. Barnteater-gästspel med Solteatern från Sverige. Pjäsen bygger på böcker av Inger och Lasse Sandberg och är avsedd för barn i åldern 3–8 år.

19.11 Göran gör en upptäckt. Barn-teatergästspel med Teater DaCapo från Sverige.

På Verandan ger dessutom Teatret Lampe från Danmark den 7 november dockteaterpjäsen Den fula ankungen för barn mellan 3 och 6 år.

På Gamlasgården

Höstens evenemang innehåller också Sirius Teatern med Kurt och Fisker som är avsedd för barn från 4 år och äldre och det är på Gamlasgården i Gamlas som man spelar den 1 november.

På Gamlasgården gästspelar den 17 november också Teater DaCapo som ger Göran gör en upptäckt.

Och i Rastis

Rastis i Nordsjö gästspelas den 6 november av samma Solteatern med Lilla spöket Laban. Det sker den 6 november. Söndagen den 20 november står teater DaCapo i turen med Göran gör en upptäckt.

För de vuxna ordnar Rastis därtill med gästspel av Teater DaCapo som ger en pjäs som bygger på Kristina Lugns texter. I ett obehövt ögonblick ges den 16 november kl. 19. På söndagarna den 6 respektive 20 november visar Rastis del I och del II av Ingmar Bergmans älskade Fanny och Alexander.

☑ **Stort och nytt. Praktikums nybygge reser sig i Majstad och utgör en viktig del av det svenska campusområdet.**

☑ **Både och. Eleverna gillar det nya men tycker det är trångt i klassrummen, säger Lotta Stoor, Sanna Karlsson och Sofia Eklund som går andra året på frisörslinjen.**

Fotograf: Lerrif Weckström

Practicum tog plats i Majstad

Blivande kockar och servitörer, kosmetologer och frisörer, datanomer och merkonomer och bilmekaniker. Det är fråga om 740 studerande och i höstas inledde de terminen i nya lokaliteter i Majstad. Yrkesinstitutet Practicum har därmed koncentrerat det mesta av verksamheterna till nybygget och utanför huset finns nu bara filialen i Borgå.

Practicums nybygge ligger granne med yrkeshögskolan Arcada och inom det svenska campusområdet reser sig ytterligare studentbostäderna som färdigställs nästa år. Här bygger man 227 bostäder för svensk-språkiga studerande i Helsingfors. Nästa år inleds därtill byggarbetena på studentkårens hus som också uppförs i grannkvarteret.

Eleverna i Practicum både gillar och ogillar nybygget. Mest kritik får huset för att det känns trångt. Eller egentligen känns klassrummen trånga. Husets hjärta, matsalen och samlingsplatsen fylls av luft och rymd men så när rummet också takhöjd. Till stämningen bidrar sorlet från eleverna som äter lunch och solen som fyller rummet med ljus.

– Visst trivs vi med studiekompisarna, med undervisningen för den är verkligen bra och det nya huset för det är fint. Men det är ganska trångt i klassrummen och så är här ganska kallt. Man fryser på timmen, säger **Lotta Stoor** från Ekenäs, **Sanna Karlsson** från Borgå och **Sofia Eklund** från Sibbo. Det går andra året på frisörslinjen och jämför med första året i lokaliteterna i Åggelby.

Nybygget påminner om grannhuset Arcada, arkitekturen är grovhuggen och återhållsam i betong, glas och stål och färgskalan går i dämpande nyanser av grått och svart som får liv och lyster av väggar i djupa röda och orange färger. Dimensionerna och skalan är dock mindre i Practicum. Kostnaderna för Practicum stiger till 15 miljoner euro.

Vid Practicum kan man välja mellan linjer och avdelningar för skönhetsvård eller social- och hälsovård, turism, hotell och restaurang, företagsverksamhet och kommunikation samt teknik. Utbildningen tar i regel tre år.

Kaksi kotimaata on suuri rikkaus

Venäjältä Tveristä 12 vuotta sitten perheensä kanssa Helsinkiin muuttanut **Elena lossafova**, suomalaisittain Lena, viihtyy Suomessa ja Helsingissä. Hän uskoo tiedon lisäävän suvaitsevaisuutta ja vähentävän muukalaisvihaa, jota monet maahanmuuttajat joutuvat Suomessa kokemaan lähes päivittäin.

Ennen Suomeen muuttoaan Lena tunsu Suomen maineen jääkiekkomaana ja tiesi suomalaisten pitävän urheilusta. Myös suomalaista laadukasta vaateteollisuutta, ruokaa ja puhdasta luontoa arvostettiin Venäjällä.

”Kaikki, mitä Suomesta tiesin, osoittautui todeksi – etenkin luonto ja puhdas ilma olivat mahtavia positiivisia yllätyksiä, enkä kokenut mitään ikäviä yllätyksiä”, Lena muistelee.

Vaikea ja tärkeä Suomen kieli

Lena aloitti lähes välittömästi Helsinkiin saavuttuaan Suomen kielen opinnot työvoimatoimiston kielikursseilla. ”Kurssi oli erittäin tarpeellinen ja opettajamme **Helena Kuusinen** oli loistava. Opimme paitsi kieltä, myös tärkeitä asioita suomalaisesta elämänmenosta ja asioiden hoitamisesta suomalaisessa yhteiskunnassa”.

Suomalainen sinuttelukulttuuri oli Lenalle suuri yllätys, ja siihen oli aluksi vaikea tottua. ”Venäjällä teititellään kaikkia vieraita ihmisiä ja sinuttelua pidetään epäkohteliaana. Myös tuttavalliseen hei-tervehdykseen tottuminen vei aikaa”, Lena kertoo.

Suomen kieli oli Lenalle täysin vieras, vaikkakin hänen isänsä on suomalainen. ”Isäni syntyi Suomessa Raumalla vuonna 1944 ja hänen

perheensä karkotettiin Siperiaan kun hän oli vain puolivuotias. Suomen kielen käyttäminen oli kiellettyä, ja isälläni oli muistona Suomen kielestä vain oman isänsä kirjeet”, Lena muistelee.

Suomen kieli sujuu Lenalta jo hyvin, vaikkakin miehensä ja 15-vuotiaan poikansa kanssa hän puhuu pelkästään venäjää. ”Poikani oli kolmevuotias kun tulimme Suomeen, ja hän on täysin kaksikielinen. Minusta on tärkeää opettaa hänelle tasapuolisesti Venäjän ja Suomen kulttuuria. Koko perheellämme on Suomen kansalaisuus, joten meillä on kaksi kotimaata – se on todella suuri rikkaus”, Lena sanoo.

Lenan ystävistä ja työtovereista osa on suomenkielisiä. ”Ystäviltäni saan ilmaista Suomen kielen opetusta. Suomalaisiin ei kuitenkaan ole helppoa tutustua, sillä he ovat sulkeutuneempia, varautuneempia ja hiljaisempia kuin venäläiset.”

Ryssittely satuttaa

Lena ei ole henkilökohtaisesti kohdannut rasismia Suomessa, mutta tietää sen olevan monien maahanmuuttajien arkipäivää. ”Valehtelin, jos sanoisin, ettei Suomessa ja Helsingissä ole rasismia”, Lena sanoo.

Suomen kielen lisäksi Lena on opiskellut myös kasvatustiedettä, sillä Venäjällä suoritettu korkeakoulututkinto ja opettajan pätevyys eivät kelvanneet Suomessa. ”Aloitin ensin luokka-avustajana Helsingin Suomalaisvenäläisessä koulussa, ja opiskelin täydentäviä opintoja Helsingin yliopistossa. Kaksi vuot-

”Perheissä pitäisi keskustella vieraista kulttuureista ja kaikentaustaisten ihmisten arvostamisesta”, sanoo Elena lossafova.

ta sitten sain pätevyuden luokanopettajaksi”, Lena kertoo.

”Maahanmuuttajia kiusataan ja venäläis-taustaisille maahanmuuttajille ryssä-sana on hyvin tuttu”, Lena sanoo. Vastuu suvaitsevaisuuskasvatuksesta ja rasismien vähentämisestä on Lenan mielestä sekä suomalaisilla perheillä että medialla. ”Perheissä pitäisi keskustella vieraista kulttuureista ja kaikentaustaisten ihmisten arvostamisesta. Lapset imevät asenteensa kotoa ja lähiympäristöstään”, Lena toteaa.

Myös media saa Lenalta risuja. ”En ymmärrä, miksi televisiossa ja sanomalehdissä annetaan Venäjästä niin negatiivinen kuva. Kotimaassani olisi niin paljon kaunista ja arvokasta kulttuuria esiteltäväksi. Negatiiviset ohjelmat ja lehtijutut muokkaavat myös mielipiteitä negatiivisiksi”, Lena uskoo.

Helsinkiä Lena pitää maahanmuuttajaystävällisenä kaupunkina, jossa palveluja saa mo-

nilia eri kielillä. Hän uskoo Helsingin olevan suvaitsevaisempi ympäristö erilaisesta kulttuuritaustasta tuleville kuin monen pienemmän suomalaisen paikkakunnan. Helsingin monikulttuurisuuteen hän kuitenkin suhtautuu varauksellisesti.

”Monikulttuurinen Helsinki on lähinnä vain nimi, joka kuulostaa hyvältä. Monikulttuurisuus on rikkaus, mutta monikulttuurisuus ei ole Helsingissä todellisuutta arjen tasolla. Pelkkä kulttuurivaihto ei riitä, tarvittaisiin paljon enemmän tietoa erilaisista kulttuureista. Myös monikulttuuriset perheet tarvitsisivat enemmän tukea”, Lena toteaa.

Helsingin kaupungilta Lena toivoisi myös tukea kouluille, jotka tekevät työtä maahanmuuttajien parissa. Suomalais-venäläisen koulun 700 oppilaasta noin viidennes on venäläistaustaisia.

”Opettajamme toimivat opettamisen ohella myös monessa muussa roolissa. Venäjänkielisille vanhemmille on tärkeää saada keskustella omalla äidinkielellä, ja opettajamme auttavat myös koulumaailman ulkopuolisissa asioissa”, Lena kertoo.

”Haluan ymmärtää suomalaista kulttuuria”

Lena on tullut Suomeen jäädäkseen. Kotimaassaan hän on käynyt viimeksi kolme vuotta sitten. ”Aluksi kaipaasin ja ikävöin Venäjää paljon, onhan se synnyinmaani ja minulla on paljon hyviä opiskeluun ja perheeseen liittyviä tärkeitä muistoja sieltä. Jos nyt menisin Venäjälle, ikävöisin Suomeen.”

Lena sanoo pohtineensa paljon ”Oma maa mansikka, muu maa mustikka”-sanonnan syvempää merkitystä. ”Kyllä minulle maistuu parhaiten mansikka-mustikka-soppa. Koen olevani todella rikas ihminen, koska minulla on sydämessäni kaksi kotimaata”, Lena sanoo.

Suomalaisen kulttuurin ymmärtäminen ei kuitenkaan ole aina ollut helppoa. Yllätyksiä tuli kielenkäytön ja sosiaalisen kanssakäymisen lisäksi myös pukeutumisessa. ”Tullessani Suomeen hämmästelin suomalaisten naisten rentoa pukeutumistyyliä. Venäläinen nainen pukeutuu kauppareisullekin kuin teatteriin, sillä venäläisessä kulttuurissa arvostetaan sisäisen lisäksi myös ulkoista, mikä näkyy myös kotien sisustuksessa”, Lena kertoo.

Lena uskoo vahvasti, että ymmärrys ja tieto lisäävät suvaitsevaisuutta ja vähentävät vihaa. ”Myös maahanmuuttajien on tärkeää oppia ymmärtämään suomalaista kulttuuria, sillä ymmärrys avartaa maailmankuvaa ja hyväksyminen tulee vain ymmärryksen kautta.”

Lenan suomalaisen kulttuurin ymmärrys näkyy hyvin hänen rakkautessaan Kalevala-koruihin. ”Aluksi ihmettelin, miksi Kalevala-korut voivat olla niin kalliita, mutta nyt ymmärrän niiden arvon suomalaisessa kulttuurissa, ja minusta ne ovat todella hienoja ja arvokkaita koruja”, Lena sanoo.

Teksti ja kuvat Päivi Arvonen ■

Piirros Arto Nyyssönen

Helsingin historiaa luentoina

Helsinki-Seura ja Helsingin seudun kesäyliopisto ovat järjestäneet syksyn aikana avoimen luentosarjan kaupungin historiasta 1900-luvun alkupuolella. Sarjasta on jäljellä vielä neljä maksutonta luentoiltaa, joihin voi osallistua keskiviikkoisin Kongressikeskus Paasitorin auditoriossa, Paasivuorenkatu 5. Luennot alkavat kello 17.30.

- 2.11. Kuolemanvaara poistuu: helsinkiläisten kohentuvat elinolot – dosentti Marjaana Niemi.

- 9.11. Suuret laman vuodet 1920-luvun lopulta 1930-luvulle – valtiotieteen tohtori Matti Hannikainen.
- 16.11. Helsingin muuttuva kaupunkikuva 1920- ja 1930-luvuilla – filosofian maisteri Elna Standertskjöld.
- 23.11. Funktionalistiset kerrostalot – arkkitehti Tommi Lindh.

Luentopaikalta voi myös ostaa Helsinki-Seuran julkaisemia, Helsingin historiaa käsitteleviä kirjoja. Lisätietoja saa www.helsinkiseura.fi -nettisivuilta.

Kuntavaakunat tutuksi pelaamalla

Kuntien vaakunoihin voi tutustua netissä Kuntaliiton julkaiseman pelin avulla. VaakunaVisassa oikea vastaus valitaan muutamasta vaihtoehdosta. Pelin loppuun pääsee tunnistamalla 15 vaakunaa. Peli toimii myös ruotsiksi nimellä Vems vapen? Kaikki vaakunat sisältävä vaakunatietokanta on www.kunnat.net/vaakunat-nettisivuilla. VaakunaVisaa pääsee pelaamaan Kunnat.netin kautta: klikkaa etusivun banneria tai käytä polkua www.kunnat.net – Kunnat ja kuntayhtymät – mukava tietää – VaakunaVisa.

Kuvat Helsingin kaupunginmuseo

Lukijakilpailu

Ensilumi on satanut Töölöön. Kuvan puurakennukset on purettu jo vuosikymmeniä sitten. Mikä rakennus on niiden tilalla? Vastaukset pyydetään lähettämään 7.11. mennessä osoitteella Helsinki-info, "Lukijakilpailu", PL 1, 00099 Helsingin kaupunki tai sähköpostitse leena.seitola@hel.fi -osoitteeseen.

Vastaus edellisen lehden kilpailuun
Viime kerralla kuva esitti nykyisin keskeistä Helsingin keskustaa. Kyseessä oli valokuvaaja Signe Brandnerin ikuistama näkymä Simonkadulta kohti Kampin kenttää ja venäläisen varuskunnan hallitsemaa Turun kasarmien aluetta. Alueella oli lukuisia rakennuksia, muun muassa hapankaali-

kellari. Tänäpäin on jäljellä enää kasarmien talousrakennus, jossa sijaitsivat keittiötilat ja yläkerrassa oli alipuseerien asuntoja. Helsingin kaupungin kulttuuriasiankeskuksen hallinto-tilat sijaitsevat nykyisin "Kampin kasarmiksi" ristityssä rakennuksessa.

Martti Helminen ■

- Oikein vastanneiden joukosta arvottiin voittajaksi Kari Ritvanen. Palkintokirja on lähetetty voittajalle. Onnittelumme.

Esikoisrunoilija Anja Erämaja toivoo mielelle joutomaata – ja että Arabianrannassakin joitakin maalänttejä jätettäisiin ihanasti rempalleen.

Lapsena Anja Erämajalle ei luettu satuja eikä hänellä ollut kirjastokorttia. "Oli hyvin epätodennäköistä, että minusta tulee kirjailija, kuin tuota epätodennäköisyyttä vastaan syntyi *Laulajan paperit*", esikoisrunoilija sanoo.

Hän vietti lapsuutensa Turun saaristossa Merimaskun ja Rymättylän rajamailla. Keväisin maisema kietoutui valkeaan muoviin ja hallaharsoihin, kun ensimmäiset varhaisperunat lykättiin kasvamaan lähes lumen keskelle. Nyt maanviljelijän tytär viljelee palstaa Helsingin Toukolassa: perunaa, kesäkurpitsaa, mansikkaa. "Täytyy tunnustaa, että palsta odottaa edelleen paneutumista. Kirjoittamiseen käytetty aika on varastettu muun muassa kitkemisestä ja kodinhoidosta", Erämaja tunnustaa. Runot ovat syntyneet, kun syksyllä 3 ja 6 vuotta täyttävät lapset ovat olleet päivän tai puolesta.

Rymättylässäkin osallistuttiin Henkisiin kilpailuihin koko kansakoulun voimin, Anja Erämajakin (s. 1963) jokaiseen lajiin. Taideteollisesta korkeakoulusta valokuvaajaksi valmistunut taiteen moniottelija on valokuvannut, laulanut ja kirjoittanut parikymmentä vuotta. Esikoiskirja heitti oman tekemisen äkisti valokeilaan, suurennuslasin alle.

"Olen edelleen viattomuuden tilassa. Tuntuu jopa nololta, että tällainen pikkuihin läpyskä herättää huomiota", Erämaja sormelee kirjaansa, joka on myös rakas: kuin kolmas lapsi. Oli hienoa saada tehtyä jotakin loppuun asti.

Vaikeus valita

Erämaja kirjoittaa *Laulajan* paperien avausrunossa: "Haluan kaksi miestä, uran ja lapset. Sekä kinkkua että kalkkuna, sekä jouluna että uutena vuotena. Sekä sukulaisten että ystävien parissa."

Maailma pursuaa tavaroita, virikkeitä. Se, että pitää koko ajan valita, tekee kirjan naisesta hitaan, Erämaja kuvaa Merja Sormusta, Mercedestä, joka haluaa kaiken – ei aineutakaan vaan siksi, että ei osaa valita. "Kun pystyy tekemään jonkun valinnan, se on hyvin energisoivaa. Ristiriitatilanteet sitovat energiaa", Erämaja tietää.

"Olen koira- ja kissaihminen, housu- ja hameväkeä," kirjan päähenkilö tuumaa. Entä Anja Erämaja: koira vai kissa? "Kissa", runoilija vastaa, varmana melkein.

Kinkku vai kalkkuna? "Ehkä ei kumpikaan", runoilija tuumaa. Hän löytää itsestään myös päähenkilönsä jeesnaisen, joka "kirjoittaa nimen jokaiseen adressiin, puolesta ja vastaan."

Erämajalla on harvoin varmoja mielipiteitä. "Kun yhdellä hetkellä tiedän, mitä mieltä olen, mietin asiaa jo seuraavalla hetkellä toiselta kannalta", hän

tuskailee. Toiselta nimeltään tuo piirre on päättämättömyys, mutta sitä voisi kutsua myös rohkeudeksi, laaja-alaisuudeksi.

Anja Erämaja tunnustaa myös päähenkilönsä ikuisen odotuksen. "Odotan aina jotakin. Se on riivattua!" Eikä runoilijakaan ole tehopakkaus, joka hoitaa elämän kaikki sarat mallikelpoisesti. "Kaikki on ihanasti rempallaan! Siitä-hän saat hyvän otsikon", kirjailija innostuu.

Kuvaa, ääntä, sanoja

Valokuvatessaan Erämaja pätkäili, miten hän saa toiseen ihmiseen kontaktin. "Perusjous pistää minut tutkimaan edelleen samaa asiaa: miksi me jännitämme toinen toisiamme? Uskaltaisinko olla läsnä sinulle ilman, että koko ajan kelaan tilannetta", Erämaja pohtii.

■ **Laulajan paperit merkitsi Anja Erämajalle kurkottautumista toista ihmistä kohti. Ja kun tulee esiin, tekeekin mieli mennä piiloon.**

Valokuvagallerioissa oli hiljaista. Kukaan ei äitynyt taputtamaan valokuvan kohdalla. Silloin Erämaja avasi suunsa, löysi laulun, perusti muusikkoystävänsä kanssa Mehumiä-orkesterin ja myöhemmin Laulavat kahvinkeittäjät -trion. "Minusta on kiehtovaa, miten ääni voi rakentaa siltoja toisen luo. Keikoilla ihmiset eläytyivät, läsnäolon ja kontaktin tuntu palkitsi", Erämaja kertoo.

Seurassa hän on kokenut itsensä usein vähäsanaiseksi, mykäksi. Sanat ovat silti olleet aina tärkeitä. Tuntuu hyvältä, kun kaaoksen keskellä saa jonkun asian tai tunteen selkeään muotoon. Hän lukisi enemmän, jos olisi aikaa. "Olen himolainaja, joka joutuu viemään osan kirjoista lukematta takaisin. Kuitenkin tieto siitä, että kirjastossa odottaa paljon upeita kirjoja, on minulle yksi varteenotettava syy elää."

Oikeus joutomailla harhailuun

Laulajan papereiden päähenkilö miettii: "Pusuparit kaupungilla, eivät ne minua hämää. Jokainen seisoo lippiksensä alla yksin." Erämaja tutkii tekstissään ihmisen kaipuuta pois perusyksinäisyydestä, halua sulautua toiseen. "Ja vaikka laitetaan kahlainen kahle sormea puristamaan, ei niistä kahdesta tule kuitenkaan yksi", kirjailija pääättelee.

Nettilehti Kiiltomadossa joku heitti suolaan kirjailijan haavoihin moittimalla häntä tiuhoista alan vaihdoksista. "Oman tien etsiminen on tuntunut välillä kipeältä harhailulta, vaikka jälkepäin näkee, että siinä on ollut suunta ja mieli. Jokaisessa lipussa ja lapussa kysytään ammattia, ja mietin aina, mitä siihen laittaisin. En ole osannut määritellä itseäni", pätkä- ja keikkatoilla itseään elättänyt Erämaja tunnustaa ja ryhtyy puolustukseen. "Kyllä ihminen saa erehtyä ja etsiä pitemmän kaavan kautta omaa tehtävänsä."

Anja Erämaja totuttelee hissielämään ja omaan parvekkeeseen. Vuosi sitten hän muutti Toukolan puutalosta Hämeentien yli Arabianrannan kerrostaloon. "On kiinnostavaa seurata uuden alueen rakentumista. Rannassa on kovan rahan asuntoja, kaupungin asuntoja, asumisoikeus- ja Hitas-asuntoja, joka lähtöön. Se on minusta järkevää asuntopolitiikkaa."

Pihoja laitetaan tarmokkaasti kuntoon. "Vähän kauhistuttaa, miten sentilleen tämä on piirretty. Ihminen tarvitsee koskematonta joutomaata. Ruumiille ja mielelle", Erämaja miettii. Mielien joutomaalla ajatukset saavat harhailta vailla suuntaa, tehdä omia kiemuroitaan. Pienten lasten äitinä runoilija onnistuu luomaan tuota tilaa itselleen liian harvoin. "Aina on sellainen tunne, että pitää mennä tekemään sitä tai tätä."

Silmällä, korvalla, tunteella

Erämaja on puntaroinut kirjan jokaisen sanan, ja hänelle on ollut ilo saada lukea runoja yleisölle. "Mutta haastattelut ovat improvisaatiota, johon ei voi valmistautua. Parin päivän päästä mieleen tulee, että noinhan minun olisi pitänyt vastata!"

On vaikea vastata toimittajan kysymyksiin, mitä niihin nyt osaisi sanoa. "Kirja on viisaampi kuin minä", Erämaja päättää. "Sitä on kirjoitettu selkäytimellä, silmällä ja korvalla ja tunteella, eikä pelkästään ajatuksella."

Erämaja on oikeassa. *Laulajan* papereissa yksiviivainen rationaalisuus katoaa. Sanat ja asiat hyppelivät vallattomina, jäivät mieleen poreilemaan. Varmuutta ja valmiita vastauksia ei ole. "Varmana voin sanoa, että sähköä säästyy jos pitää jääkaapin oven kiinni ja säiliä saa jos ympäröi hyttysen puremat kuulakärkikynällä," Erämaja kirjoittaa.

Tiina Tikkanen ■

● Anja Erämaja: *Laulajan paperit*, WSOY, 2005. Kirja on ehdolla Helsingin Sanomien esikoiskirjakilpailussa.